

BİR GEZİ KİTABI

Adım Adım Ayvalık

Eylül 2013

Metin: Bülent Şentay
Fotoğraf: M. Göksel Kantarcı
Tasarım: Ali Akdamar
Baskı:

ISBN:

Adım Adım Ayvalık Projesi
Ayvalık Ticaret Odası tarafından hazırlanmış
T.C. Güney Marmara Kalkınma Ajansı
tarafından finanse edilmiştir.

“Güney Marmara Kalkınma Ajansı Mali Destek Programları kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Güney Marmara Kalkınma Ajansı ve/veya Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Ayvalık Ticaret Odası'na aittir.”

Ayvalık sizi çağırıyor...

Rahatlıkla söyleyebilirim ki, Ayvalık hiçbir yere benzemiyor; daha doğrusu sadece kendisine benziyor. Ve kesinlikle sıradan bir sahil kasabası değil. Özenle koruduğu kültürü, benzersiz mimarisi, sıra dışı doğası, tertemiz havası, 100 kilometrelik sahil şeridi, pırıl pırıl denizi, incecik kumu, göz alıcı koyları, şiiirsel adaları, sanatçılara ilham veren atmosferi, zengin mutfağı ve aydın insanlarıyla gerçekten çok özgün, çok yönlü, çok renkli bir dünya...

Örneğin, Ayvalık Adaları Tabiat Parkı, ülkemizdeki parkların en büyüğü. Ve olağanüstü bir doğaya sahip. Ayvalık Ticaret Odası olarak Park'taki yürüyüş parkurlarının ikisine hayatiyet kazandırmak amacıyla ve çevre duyarlılığına öncelik vererek bir proje hazırladık.

Güney Marmara Kalkınma Ajansı (GMKA) projemizi değerlendirdi, onayladı ve finanse etti. “Adım Adım Ayvalık” adını taşıyan bu projeyle, Cunda ve Sarımsaklı'daki 10'ar kilometrelik iki yürüyüş ve dağ bisikleti parkurunu, Park'ın ruhuna uygun ve doğaya saygılı yönlendirmelerle hizmete sunduk.

Ayvalık aynı zamanda ülkemizin en zengin su altı dip yapısına sahip. Su altı florası ve faunası bakımından ekolojik niş oluşturan 20'yi aşkın adası var. Bu adalarda, yılın 12 ayı dalış imkanı sağlayan 60 civarında dalış noktası bulunuyor.

Ayvalık'ta yelken sporları, trekking, gurme turizmi de günden güne gelişen dallar. Bu bağlamda, dünyanın farklı ülkelerinden çok sayıda konuk ağırlıyoruz.

Dediğim gibi, Ayvalık hiçbir yere benzemeyen, kendi markalarını kendisi yaratan bir yer. Cunda'sıyla, Küçükköy'üyle, Sarımsaklı'sıyla, Altınova'sıyla gerçekten keşfe değer bir yeryüzü cenneti.

Elinizde tuttuğunuz bu “gezi kitabı”nın amacı sizi Ayvalık'a çağırarak... Ayvalık'ın saymakla bitmeyen güzelliklerini doyasıya yaşamanızı ve elbette dünyaca ünlü zeytinimizi ve zeytinyağımızı tatmanızı sağlamak.

Evet... Ayvalık sizi görkemli bir tarih ve engin bir kültür birikiminin eşliğinde yaşayacağınız keyifli günlere, mutlu saatlere ve unutulmaz lezzetlere çağırıyor. Sadece yaz sezonunda değil, yılın 12 ayı boyunca...

En iyi dileklerle.

Rahmi Gençer

Ayvalık Ticaret Odası Başkanı

■ ■ AYVALIK HIÇBİR YERE BENZEMİYOR,
■ ■ SADECE KENDİSİNE BENZİYOR

■ ■ ■ Sevgili Dostum,

Ayvalık'tayım. Buraya neden “rüzgarlı şehir” deniyor, daha gelir gelmez anladım. Şahane bir poyraz esiyor denizden karaya... Kazdağları'nın oksijenini, Ege Denizi'nin iyotunu taşıyor bize. Söylenenler doğruymuş, gerçekten billur gibi bir havası var Ayvalık'ın.

Biliyorsun, pansiyonumu internetten bulmuştum. Yemyeşil bir bahçesi olan, aslına sadık kalınarak restore edilmiş, üç katlı eski bir Ayvalık evi. Eski ama her şeyiyle yeni, temiz, sakın. Sahiplerinin güleryüzünü de bunlara eklersem, tatil için Ayvalık'ı seçmekle ne kadar doğru bir karar verdiğim ortaya çıkar.

Odam en üst katta. Yüksek tavanlı, sade ama zevkle döşenmiş. Hiçbir fazlalık yok. Cunda Adası'na bakan iki geniş penceresi var. Adaya gidip gelen zarif yolcu motorlarını seyretmek çok zevkli.

Pansiyonun küçük bir parkı andıran bahçesinde ise bir sürpriz bekliyordu beni. Taş duvarın bir köşesine, içinde kitaplar olan uzunca bir raf asılmıştı.

Bir kütüphanecik oluşturulmuştu yani.

Kitapların hemen hepsi Ayvalık'la, Ayvalık'ın geçmişiyle ilgiliydi. Tezler, değişik broşürler, bir kent rehberi, haritalar da vardı. Kitapların çoğunda Ahmet Yorulmaz imzası göze çarpıyordu. Ahmet Bey, soyadını doğrulamak istercesine, yorulmak bilmeden monografiler, portreler, romanlar yazmış, çeviriler yapmış. Kısacası, bir tür “Ayvalık külliyesi” oluşturmuş. Yazdıklarından çok şey öğrendim.

Bahçeye indiğim ilk sabah kitaplardan birini aldım. Köşedeki genç zeytin ağacının altındaki masaya yerleştim. Çayımı söyledim. Başımın üzerinde hızla kırlangıçlar uçuyordu. Sanki beni selamlıyor gibiydiler. Onlara gizlice gülümsedim. Sonra senin için küçük notlar olarak kitabımı okumaya koyuldum.

AYVALIK'IN MERAKA DEĞER,
ZENGİN BİR TARİHİ VAR

Epeyce eskilere, Antikçağ'a uzanırsak Ayvalık'ın önünde yer alan ve "Hekatonisa" adıyla bilinen adalar çıkıyor karşımıza. Bunlara Apollon Adaları da deniyor. En büyükleri Nesos... Yıllar içinde sırasıyla Moshonisi, Cunda ve Alibey adlarıyla anılacak olan ada.

Apollon Adaları'nda Nesos'tan başka antik yerleşimler de varmış: "Chalkis", "Pordoselene" ve "Kydonia". Antik kaynaklarda Nesos, Chalkis ve Pordoselene'den söz edilmesine karşılık, Kydonia'nın

adını sadece Strabon ve Plinius anıyor. Plinius, Kydonia için, "Yazları akan ünlü bir sıcak su kaynağına sahiptir" ifadesini kullanıyor.

Bu dört antik kentten Chalkis ve Pordoselene yıllar içinde ömürlerini tamamlıyor. Kydonia ve Nesos ise

zamana direniyor. Kydonia, "Ayvalık", Nesos ise "Cunda" ya da "Alibey" adlarıyla varlıklarını günümüze kadar sürdürüyor.

Ayvalık 16. yüzyılın sonlarına kadar daha çok balıkçıların, yerlilerin ve köylülerin yaşadığı, sıradan bir kıyı kasabası... Çoğalan nüfusla birlikte üretim kapasitesi ve olanakları artınca, sanayi ve deniz ticaretini

güçlendirerek kentleşmeye başlıyor.

Ve geliyoruz 1770'e... Cezayirli Hasan Paşa, Çeşme yakınlarındaki Koyun adasında Rus donanmasıyla çarpışırken içinde bulunduğu gemi ateş alıyor. Paşa üç adamıyla Ayvalık'a uğruyor, daha doğrusu sığılıyor. Amacı yardım sağlamak.

Yaralı Paşa, ilk iş Papaz İkonomou'nun kapısını çalıyor. Burada çok iyi ağırlanıyor. Papaza güvenebileceğini anlayınca donanmaya ulaşabilmek için yardım istiyor. Kendisine gerekli yardım yapılıyor, sağ-salim donanmasına ulaşıyor.

Cezayirli Hasan Paşa, çok geçmeden hükümette sadrazamlığa yükseliyor. O günlerde Ayvalık biraz karışık. Ekonomik ve sosyal sıkıntılar içinde. Papaz İkonomou'nun aklına Paşa geliyor. İstanbul'a gidip onunla görüşüyor. Ayvalık için bir otonomi -özerklik- fermanı talep ediyor. Paşa bu isteğe duraksamadan "evet" diyor. İkonomou'nun fermanı alıp Ayvalık'a dönmesiyle birlikte kent bağımsız bir yönetim kimliği kazanıyor.

Bu özerklik çok önemli gerçekten... Ayvalık'ın gelişim çizgisine ciddi bir ivme kazandırıyor çünkü. Ekonomik özgürlüğe kavuşan kent, kendi fiziksel olanaklarından yararlanarak sanayi ve ticaret gücünü

hızla artırıyor. Zenginleşmenin doğal sonucu olarak, sosyal ve kültürel yapısıyla da dikkat çekmeye başlıyor.

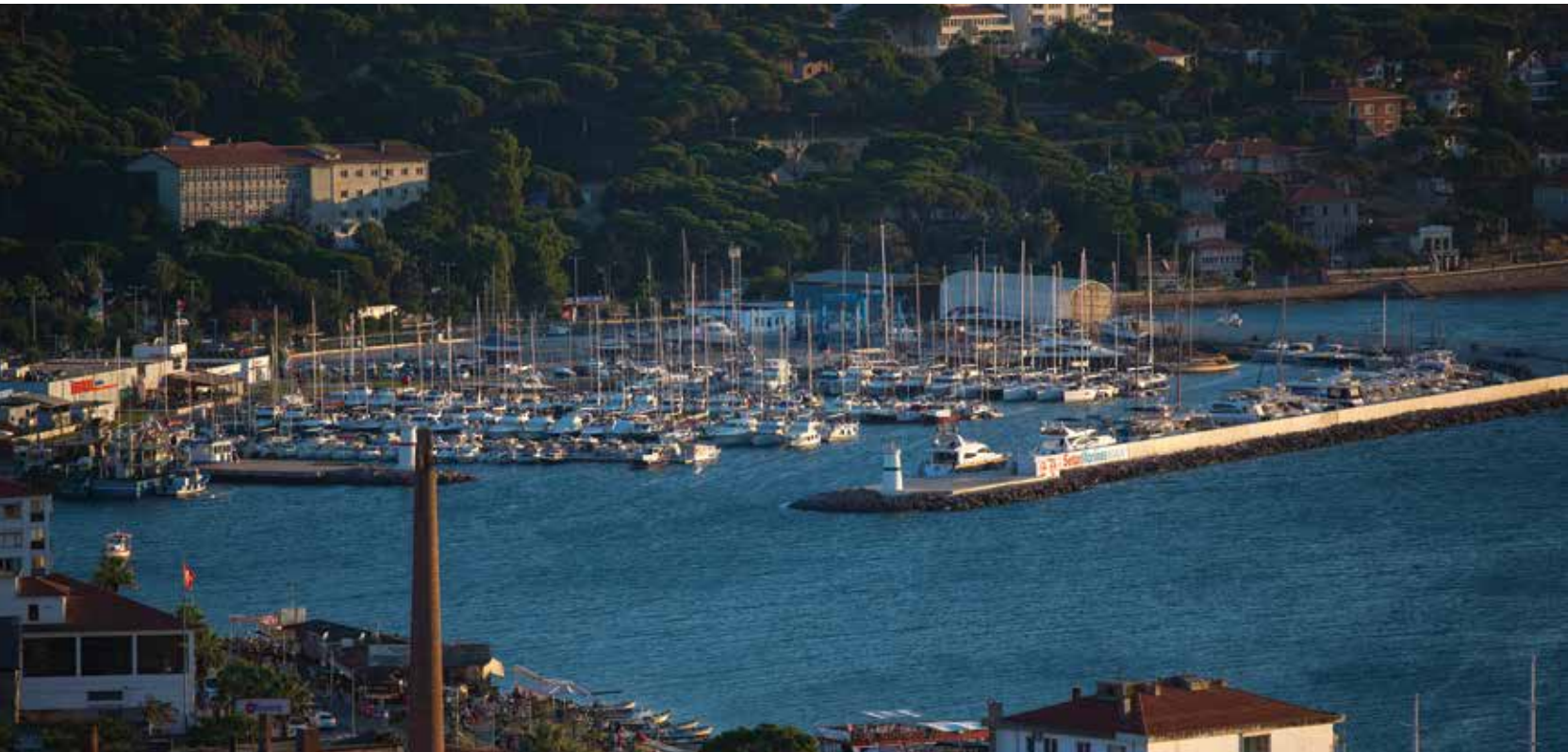
Ekonomik güçlenme, birikim ve kültürel gelişimin en çarpıcı etkisi mimari alanda kendisini gösteriyor. Yıllar içinde görkemli bir mimari doku oluşuyor. Bir başka deyişle, Ayvalık'ın varsıllığı gösterişli mimarisinde yansıyor.

Kıyı limanlarına konsolosluk kurulmasına izin verilince, Ayvalık'ın gelişimi ve dışa açılımı daha da hızlanıyor. Öyle ki, kentte başta Yunanistan olmak üzere, İngiltere, İtalya, Avusturya-Macaristan, Fransa ve Norveç konsoloslukları açılıyor.

1803 yılında Ayvalık Akademisi kuruluyor; öğrencilere felsefe, filoloji, mantık, fizik, matematik dersleri veriliyor.

Ekonomik yaşam eskisinden daha canlı bir nitelik kazanıyor. Zeytinyağı ve sabun fabrikaları kent ekonomisinin belirleyicisi haline geliyor. Bağcılık gelişiyor, şarap yapımı yaygınlaşıyor. Afrika ve Asya'dan satın alınan ham deriler işlenerek yurtiçinde ve yurtdışında pazarlanıyor. Tepelerde sıralanmış değirmenlerde Makedonya'dan getirilen buğdaylar işleniyor.

Ne ki, 1821 Rum isyanı Ayvalık'ta da etkilerini gösteriyor. Kent bir kez daha karışıyor. 1824'e gelindiğinde, isyan sonucu Ayvalık'ı terk etmek zorunda kalan Rumların kente dönmelerine izin veriliyor. İskan işlemleri tamamlandıktan sonra malları iade ediliyor. Yeniden mülkiyet

hakki tanındığı gibi ilk birkaç yıl vergi de talep edilmiyor kendilerinden.

Zeytinyağı, sabun gibi tarım ürünlerinin ihracatı deniz ticaretinin gelişmesini sağlıyor. Liman hareketleniyor. Yılda 600 buharlı gemiyle 200 yelkenlinin girdiği Ayvalık limanının geliri 1920'de 1.5 milyon altın liraya ulaşıyor. O dönemin gezginleri Ayvalık'ı “Doğu'nun Boston'u” olarak nitelendiriyorlar.

Nüfus 30 bini bulup, esnaf sayısı artınca doğal olarak “çarşı” olgusu önem kazanıyor. Dört ayrı çarşıda 1.000 civarında dükkan hizmet veriyor.

Sonra “zorlu” günler geliyor... Yunanlılar 29 Mayıs 1919'da Ayvalık'ı işgal ediyor. 172. Alay Komutanı Yarbay Ali Çetinkaya kentte düşmana karşı ilk direnişi örgütliyor. İlk “askeri” kurşun onlar tarafından atılıyor. Böylece, milli mücadele kararlılığı her geçen gün biraz daha pekişiyor.

İşgal üç buçuk yıl sürüyor. Ayvalık 15 Eylül 1922’de yeniden Türk egemenliğine giriyor. Lozan’da imzalanan barış anlaşması gereği Yunanistan ile Türkiye arasında nüfus değişimi başlıyor. Türkiye’de oturan Ortodoks Rumlar Yunanistan’a gönderiliyor. Girit, Midilli ve Makedonya’dan gelen çok sayıda Türk Ayvalık’a yerleştiriliyor. Yakın tarihimize “mübadele” adıyla geçen bu oluşum Ayvalık’ın ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını bir kez daha değiştiriyor.

AYVALIK'IN VARSILLIK DÖNEMİ GÖSTERİŞLİ
MİMARİSİNDE YANSIYOR

Bugün Ayvalık'ın taş evlerinin, dar sokaklarının ününü duymayan kalmamıştır herhalde... Bu konuda Ayvalıklı mimar Müjdat Soylu'nun bir yazısında aydınlatıcı saptamalar var. Özetle şöyle diyor:

“Mimarlıkta asıl unsur, sanıldığıının aksine tek bir yapı değil, kentin bizzat kendisidir. Tek bir yapının güzel olmasından çok kentin bir bütün olarak güzelliği, içindeki uyum ve ahengidir önemli olan. Tek bir parça değil, koleksiyonun tamam olması gibi yani... İşte Ayvalık bu açıdan şanslı bir kettir. Ona asıl önemini kazandıran da budur.

Ayvalık evleri, yapım tarihleri açısından genellikle 1800'lü yılların sonlarıyla 1900'lü yılların başlarına endekslenebilir. Bunu yapıların ana kapılarının üzerlerine düşülmüş yapım tarihlerinden anlıyoruz. Daha eski yapılar da yok değil ama az sayıdadır.

Günümüzde Ayvalık'taki taş evlere 'Rum Evi' demek gibi bir yanlışla düşülmekte. Belki de bir 'ağız alışkanlığı' demekte yarar var. Büyük bir olasılıkla bu evler Rum ustalar tarafından inşa edilmekteydiler. Ancak bu mimari tarza 'Rum Mimarisi' demek mümkün değildir. Bu tarz o yıllarda ortaya çıkan bir mimari akımın, Ayvalık yöresinin malzemesi olan Sarmisak taşının da kullanılması etkisiyle oluşmuş bir sentezdir. Ki biz buna Neo-Klasik tarz diyoruz. Bu ulusal bir tarz değildir. Öyle olsaydı, bugünkü Yunanistan'da veya Ege adalarında da bu tarzın var olması gerekirdi. Bu evler, bugün, yoğunlukla

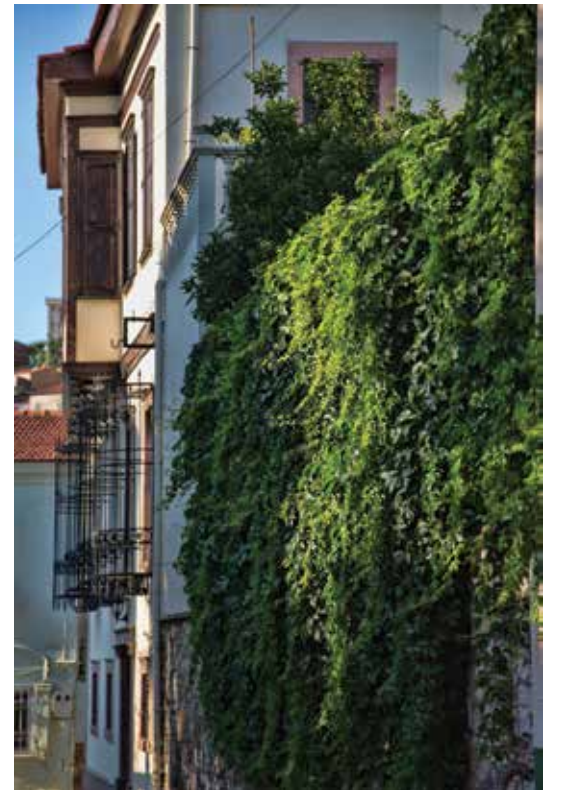

Ayvalık'ta var ise, bunlara 'Ayvalık Evleri' dememiz daha doğru olacaktır.

Ayrıca 'Ayvalık Evleri' sadece 'taş'tan imal değildirler. Üst katları 'Ahşap Çatki' dediğimiz ve Anadolu'da sıkça kullanılan bir teknikle yapılmışlardır. Sonuç olarak, tıpkı Osmanlı İmparatorluğu'nun kendi yapısı gibi, karma bir yapıya sahiptir 'Ayvalık Evleri.'"

Mimar değilim ama kıvrım kıvrım sokaklarında dolaşırken fark ettim ki, eskiler Ayvalık'ta ticari yapıları deniz kenarına, konutları daha içeri kısımlara, dini yapıları ise özellikle tepelere doğru inşa etmişler. Ticari yapıların denize yakın yapılmasının nedeni üretilen ürünlerin deniz yoluyla taşınması. Zamanında dünyanın dört bir köşesine zeytin, zeytinyağı ve sabun gönderiliyormuş çünkü.

Eski Ayvalık evlerinin kapıları özellikle görülmeye değer... Bu anıtsal kapıların hepsi birer sanat eseri niteliği taşıyor. Neredeyse hepsi el işçiliğinin özgün örnekleriyle bezeli. Bazıları öyle görkemli ki, insan, "evlerin ağızları" sayılan bu kapıların ardında geçmişte nelerin yaşandığını, evlerin içinin bugün ne durumda olduğunu merak etmekten kendisini alamıyor. Kapılar kadar üzerlerindeki ziller, tokmaklar, kulplar, tarihler, sigorta levhaları da ilginç. Hepsinin özel anlamlar taşıdığı belli.

AYVALIK NEO-KLASİK MİMARİNİN GÖRÜLMEMEYE
DEĞER ÖRNEKLERİNİ BARINDIRIYOR

Ayvalık kutsal bir kent merkezi görünümü taşıyor ama yine de çok özgün dini yapılar var. Onlarda da, tıpkı evlerde olduğu gibi Neo-Klasik mimarinin etkileri görülüyor.

Ayvalık'ta uğradığım ilk dini yapı, kaldığım pansiyona yürüyerek bir-iki dakika uzaklıktaki Merkez Taksıyarhis Kilisesi oldu.

Taksıyarhis restore edilmiş ve 2013 yılında “anıt müze” statüsünde ziyarete açılmış. Ayvalık'taki dini yapıların en ünlüsü olduğu söylenebilir. 1844 yılında, Başmelek Cebrail'in adına yapılmış. Dış görünüşüyle ne kadar sadeyse, iç mekanıyla o denli etkileyici bir görselliğe sahip. Binayı taşıyan sütunların bitkisel motiflerle süslü baş kısımları altın yaldızla kaplanmış. Kilisenin iki avlu kapısı var ve ikisi de anıtsal bir görünüm sergiliyor.

Sokakları “arşınlamayı” sürdürürken denize açılan dar bir sokakta 1890 tarihli Ayazma Kilisesi (Faneromeni) çıktı karşıma. Giriş cephesi oldukça süslüydü ve dikdörtgen planlıydı. Ön cephesinde sütunlu bir galeri vardı. Sütunların üzerindeki üçgen taç görünümlü alın,

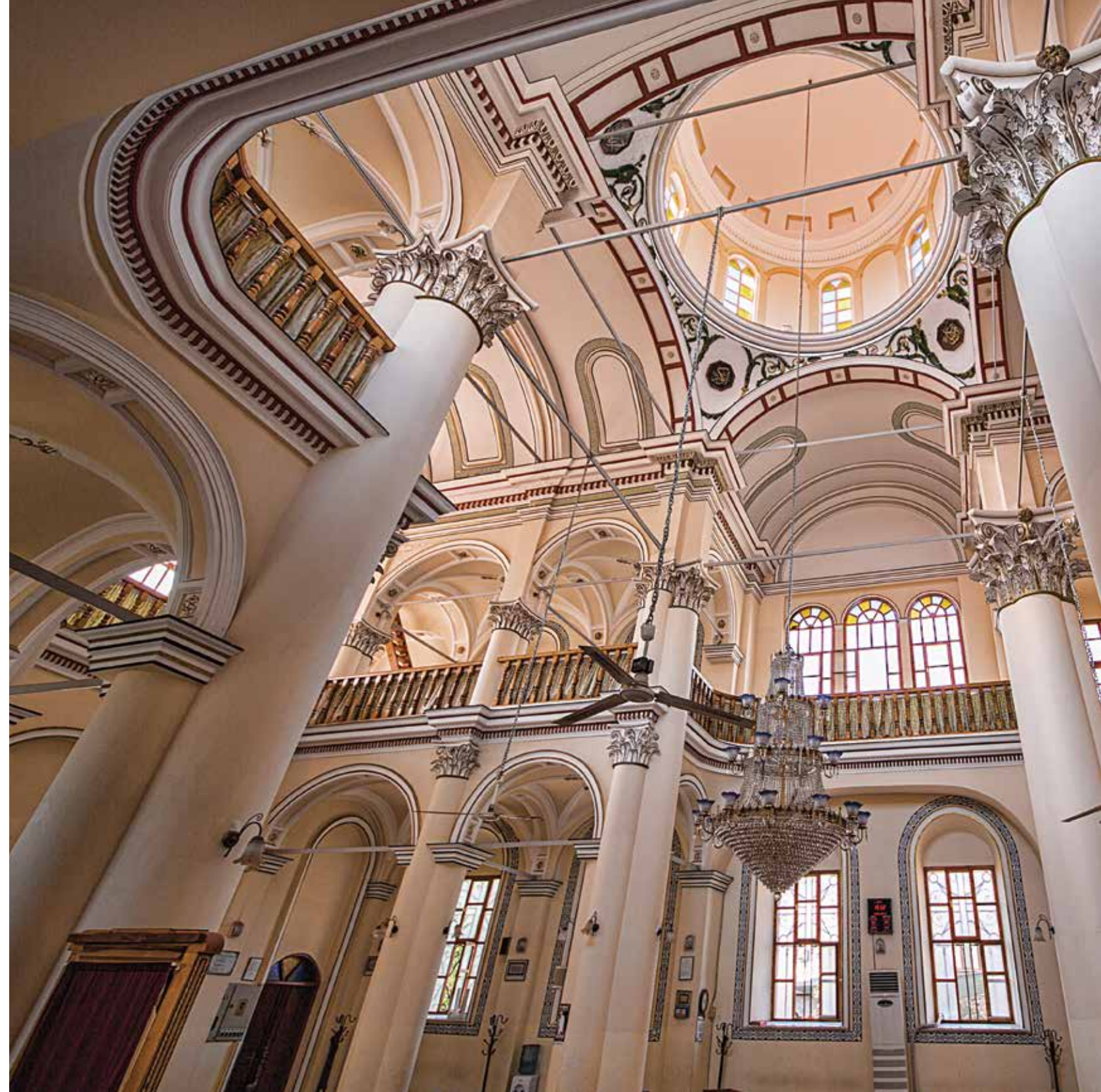

yapıya anıtsal bir özellik kazandırmıştı. Ayazma Kilisesi de geleneksel tapınak mimarisinin Neo-Klasik bir yorumu ve hayranlık toplamaya devam ediyor.

Kentin tepelerine doğru olan bir noktada ve eski İzmir yolu üzerinde bir başka kilise, Agia Triada (Aya Triyada) var. Şimdilik zamana yenilmiş gibi duruyor. Sade, yorgun, yalnız ve epeyce kederli; bir an önce ilgi bekliyor sanki. Ünlü yazar Venezis'in doğduğu ev de Agia Triada'nın hemen karşısında...

Kilisenin baktığı caddenin bir özelliği daha var: Atatürk Ayvalık'a geldiği 1934 yılında kente bu caddeden girmiş. Bu ziyaret Ayvalıklılar için önemini koruyor ve her yıl 13 Nisan günü coşkulu törenlerle kutlanıyor. Zaten caddenin adı da 13 Nisan Caddesi...

Saat çanı da olsa, “çanlı” bir camisi var Ayvalık'ın: Saatli Cami... Dar, sevimli ve hareketli sokaklardan

ulaşılan ve Agia İanni (Aya Yanni) adıyla bilinen cami kiliseden dönüştürölmüş. Geniş bir avlunun ortasında yer alıyor. İçi çok sade ve insana ferahlık veren bir ışığı var.

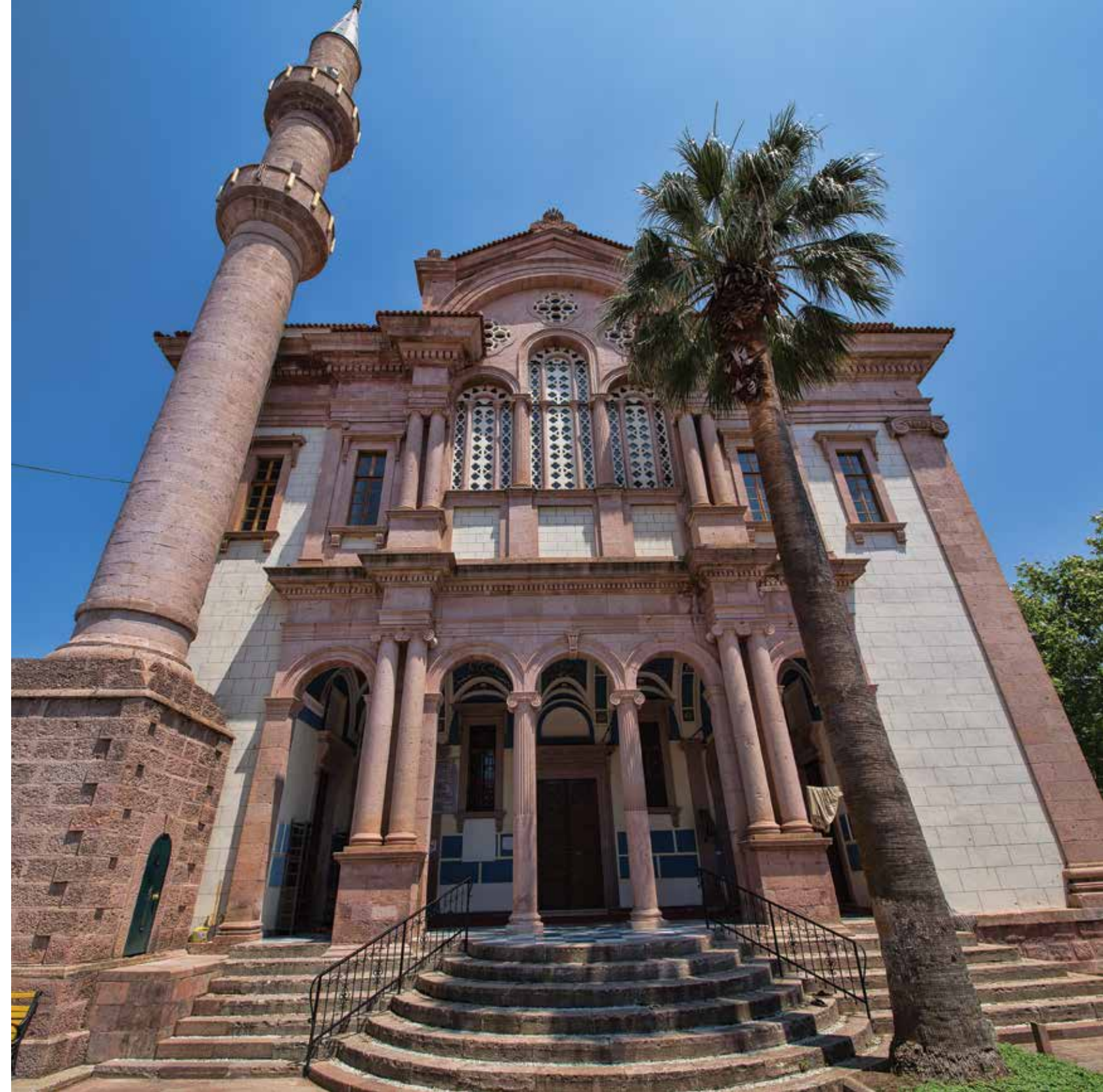
Dönüştürölmüş bir diğeri dini yapı da Çınarlı Cami... Agia İorgi (Aya Yorgi) kilisesiymiş daha önce. Hangi yönden bakılırsa bakılsın, çok incelikli, o ölçüde gösterişli bir mimariye sahip. Fazlasıyla mağrur görünüyor. Bahçesindeki yaşlı çınar ağaçlarının altında oturup “hayat üzerine düşünmek” bana iyi geldi.

Bulunduğı mahallenin adıyla anılan ve sadeliğıyle öne çıkan Hayrettin Paşa Camisi de yine eski bir kilise. (Yapıldığında adı Kato Panagia imiş.) Çevresi

eski Ayvalık evlerinin en güzel örnekleriyle dolu.

Hamidiye Camisi Ayvalık'ta yaşayan çok az sayıdaki Müslüman için 2. Abdülhamit zamanında yapılmış. Sakarya Mahallesi'ndeki küçücük bir tepede ve ağaçlar arasından denize bakıyor.

Çamlık Koyu'nun tam karşısında, Rumların “Agia Paraskevi” adını verdiği Tımarhane Adası var. Burası aslında bir yarımada ve üzerinde bir manastır kalıntısı bulunuyor. Kocaman bir kayalığın hemen dibinde yer alan bu manastır Taşlı Manastır adıyla biliniyor.

CUNDA'YA DENİZ YOLUYLA GİTMEK
APAYRI BİR ZEVK

Türkiye’de yaşayan herkesin adını duyduğundan emin olduğum Cunda adası Ayvalık’ın tam karşısında... Adaya Cumhuriyet Alanı’ndaki iskeleden her saat başı motor kalkıyor. Küçük, gösterişsiz ama insana güven veren motorlar bunlar.

“Denizden Cunda” çok zevkli bir yolculuk. 15-20 dakika kadar sürüyor. Cunda’ya ayak bastığınızda, özel bir yere geldiğinizi derhal fark ediyorsunuz. (Cunda’ya, Türkiye’nin ilk boğaz köprüsünden geçilerek, belediye otobüsü veya dolmuşla karadan da ulaşılıyor.)

Bir Taksiyarhis Kilisesi de Cunda’da var. 1873 yapımı ve geleneksel Bizans mimarisine sahip. Ağırıklı olarak Sarımsak taşından yapılmış. Yıllara yenilmek üzereyken restore edilmiş ve Cunda’nın kalbindeki yerini yeniden almış.

Akademisyen Berrin Akın, “adanın en tanıdık siması” Taksiyarhis’i anlatırken hoş cümleler kurmuş:

“Çok geniş bir mavinin içinden gökyüzüne salınan yapı, Cunda sokaklarının can damarıdır. Sanki adanın tüm yaşamı onun önünden kıyıya akar. Antik tapınak mimarisine öykünen avluya açılan

anıtsal kapısı, kilisenin insanla buluşma, karşılaşma anıdır. Sarımsak taşlı iki silindirik sütunun başlarından taşan akantus yaprakları ve bunların üzerinden taçlanan süslü üçgen alınlık geçmişe, antik dönemin tanrılarına da açılan bir kapıdır belki...”

Panagia (Panaya) Kilisesi ise Cunda’nın hakim tepelerinden birinde... 1850 yılında yapılmış.

Bir başka tepede Agia İanni (Aya Yanni) ile karşılaştım. Bir “inziva” kilisesi olduğu her halinden belliydi.

Ve, Cunda’nın 5 kilometre batısında büyüleyici bir koyda Ayışığı Manastırı selamladı beni. Agios Dimitrios, Ta Selina yani... Bir zamanlar içinde Tanrı Apollo’nun Tanrıça Selene’ye olan aşkını simgeleyen mitolojik figürler varmış. Zeytin ağaçlarıyla özdeşleşmiş, denizle birleşmiş zarif bir yapı... Yenilenmiş haliyle sessizliğin sesini dinliyor gibiydi.

Yine zeytin ağaçlarının ortasında kendisini gösteren Leka Panagia (Panaya) Manastırı, restore edilmiş haliyle, karadan bakıldığında güzel, denizden bakıldığında zarif. Yapımında bizzat keşişler çalıştığı için geneksel manastır mimarisinin en özgün örneklerinden biri kabul ediliyor.

Cunda’nın “burnunun dibindeki” küçücük Tavuk Adası’nda bulunan “hüzünlü” Agia İounnou Tou Prodromou ve Güvercin Adası’ndaki “gizemli” Agia İorgios manastırlarını da görmek gerek.

■ ■ CUNDA'DA, GÖRÜLECEK, YAPILACAK VE
■ ■ TADILACAK ÇOK ŞEY VAR

Cunda'yı çok sevdim, iyi zaman ayırdım, uzun uzun yürüdüm, fazlasıyla keyiflendim.

Cunda, tıpkı Ayvalık gibi deniz demek... İnsanların ve binaların öyküleri denizle başlıyor, denizde bitiyor.

Örneğin, hemen denizin kıyısında, insanoğlunun ve zamanın el ele verip harap hale getirdiği ama yine de görkemini koruyan bir yapı göze çarpıyor. 1862 tarihli ve “Papaz Grigorios’un Sarayı” adıyla biliniyor.

Mübadele öncesinde ve sonrasında Öksüzler Yurdu olarak görev yapmış. Terkedilmişliğin çaresizliği içinde ne yazık ki...

Cunda’da oradan oraya seğirtirken yorulduğumu fark edince, Türkiye’nin en tanınmış kahvelerinden birinde, Taş Kahve’de mola verdim. Tarihi bir mekan ve sıradışı bir mimariye sahip gerçekten. Yapımında doğal sarımsak taşı kullanılmış. Yüksek tavanı ve pencereleri, vitraylı camları var. Kolonsuz genişliğiyle insana özgürlük duygusu veriyor. Ahşap tavanın her köşesi kırlangıç yuvalarıyla dolu. Zıpkın gibi girip çıkıyorlar içeriye, yavrularını besliyorlar telaşla.

O gün Taş Kahve’de diz-üstü bilgisayarımı ilk kez çıkardım sırt çantamdan. Bu orijinal kahveyle ilgili nerede, ne yazılmış, onlara göz attım. Sayfalar dolusu yorum var. Hepsi olumlu ve övgü dolu. (Yazılanlara ben de kendi sloganımı ekledim: “Cunda Ayvalık’ın, Taş Kahve Cunda’nın mücevheridir!”)

Bilgisayardan sıkılınca ön masalardan birine geçtim. Bir adaçayı söyledim. Kıpır kıpır denizi,

uzaklarda sessizce yol alan balıkçı teknelerini, önümdeki yoldan gelip geçen insanları, kalabalık ve mutlu ailelerin şakalaşmalarını, lokma ya da dondurma kuyruğunda bekleyen ve biraz da laf olsun diye sıcaktan yakınanları, zayıf, esmer ve ince sesli seyyar bademciyi, yiyecek peşindeki koca kulaklı kedileri, güneşlenen ve pek de mutlu görünmeyen köpekleri, denize keskin dalışlar yapan martıları izledim.

Taş Kahve’den ayrılmadan önce, duvarlarındaki taş aynalardan birinde kendimle karşılaştım ve kendimle konuştum: “İyi ki Ayvalık’tayım, iyi ki Cunda’dayım!”

Sahilden yukarılara vurdum sonra... Arnavut kaldırımlı dar sokakları tırmandım. Cunda ve çevresini en yüksek noktadan görmeyi amacım. Sonunda eski bir şapel olan büyük bir taş binaya ve arkasındaki yel değirmenine ulaştım. Necdet Kent Kütüphanesi'ydi burası. Bahçesinde, beklenmedik bir Ayvalık ve Cunda manzarası sunan, sevimli ve bakımlı bir kafe hizmet veriyordu. Rüzgar sertti ama sersemletmiyordu. Uzun süre oturdum orada. Manzara dikkatimi tutuklamıştı çünkü. (Yönetmen olsaydım, bir aşk filminde, iki sevgiliyi orada buluştururdum!)

Cunda'daki hediyelik eşya sergilerini bir belgeselde izlemiştim ve merak ediyordum. Görür görmez oraya yöneldim, kalabalığa karıştım. Çok mütevazı ve çok renkli bir çarşı. Ve de çok sesli. Şingir şingir... Hangi tezgaha bakacağımı şaşırdım. Ayvalık'ı simgeleyen binbir çeşit ürün var. Fiyatları da çok uygun. Gördüğüm kadarıyla yerli ve yabancı konuklar bu çarşıya özellikle akşamları ve hatta gece geç saatlerde

bile mutlaka uğruyorlar. Bir tür “turistik izdiham” yaşıyor ve kimse eli boş çıkmıyor oradan.

Cunda'da Cumartesi günleri de halk pazarı kuruluyor. Küçük ama zengin bir pazar... Benim dolaştığım gün enginar zengini ve ot panayırı

tezgahlar iştah açıyordu. Epeyce çalıştım ama otların isimlerini henüz eksiksiz olarak ezberleyemedim. Favorim akkız... Arapsacı, muhriye, turp otu, hindiba, ısırgan, istifno... (Bu arada, pazarda tezgah açan bir köylü kadından balıklı bamya tarifi aldım. İstanbul'a döndüğümde yapacağım.)

Cunda'ya gelmişken adını iki büyük kayanın bulunduğu bir tepeden alan Çataltepe'yi de görmeliydim. Düzenli işleyen dolmuşlardan birine bindim; dar ve doğal yollarda ilerledik. Zeytin ağaçlarıyla bezeli bahçelerinden zakkumların ve begonvillerin yollara taşıdığı tek katlı yazlıkların arasından geçtik. Şahane bir kıyıya çıktık. Sevimli bir plaj uzanıyordu kıyı boyunca.

Deniz tertemiz ve incecik kumluydu. Mayomun yanımda olmasına hiç bu kadar sevinmemiştim... (Lale Adası'ndaki Belediye Plajı da yakın zamanda yenilenmiş ve genişletilmiş. Modern ve en önemlisi Mavi Bayraklı bir halk plajı olarak günün her saatinde dopdolu.)

Cunda'da başladığım günü Cunda'da tamamlamalıyım. Öyle de yaptım. İşte yine "kokulu ada"daydım. Çok geçmeden akşam çöktü, rüzgar hafifledi, renkler ve kokular bir çırpıda değişti. (Cunda

bir kaleydoskop gibi zaten, çevirdikçe içindeki renklerle bambaşka manzaralar sunuyor.)

Biraz yorgun ama keyifliydim ve şimdi damak zevki zamanıydı. Denizin hemen kıyısındaki bir restoranda, neredeyse denizin içindeki bir masaya yerleştim. Onlarca çeşit mezeyi barındıran buzdolabından seçimimi yaptım. Bol soğanlı domates salatası, kabakçiçeği dolması, rezene, fava, kaşarlı ıstiridye, denizkestanesi adıyla da bilinen karadiken... Sırada balık vardı!

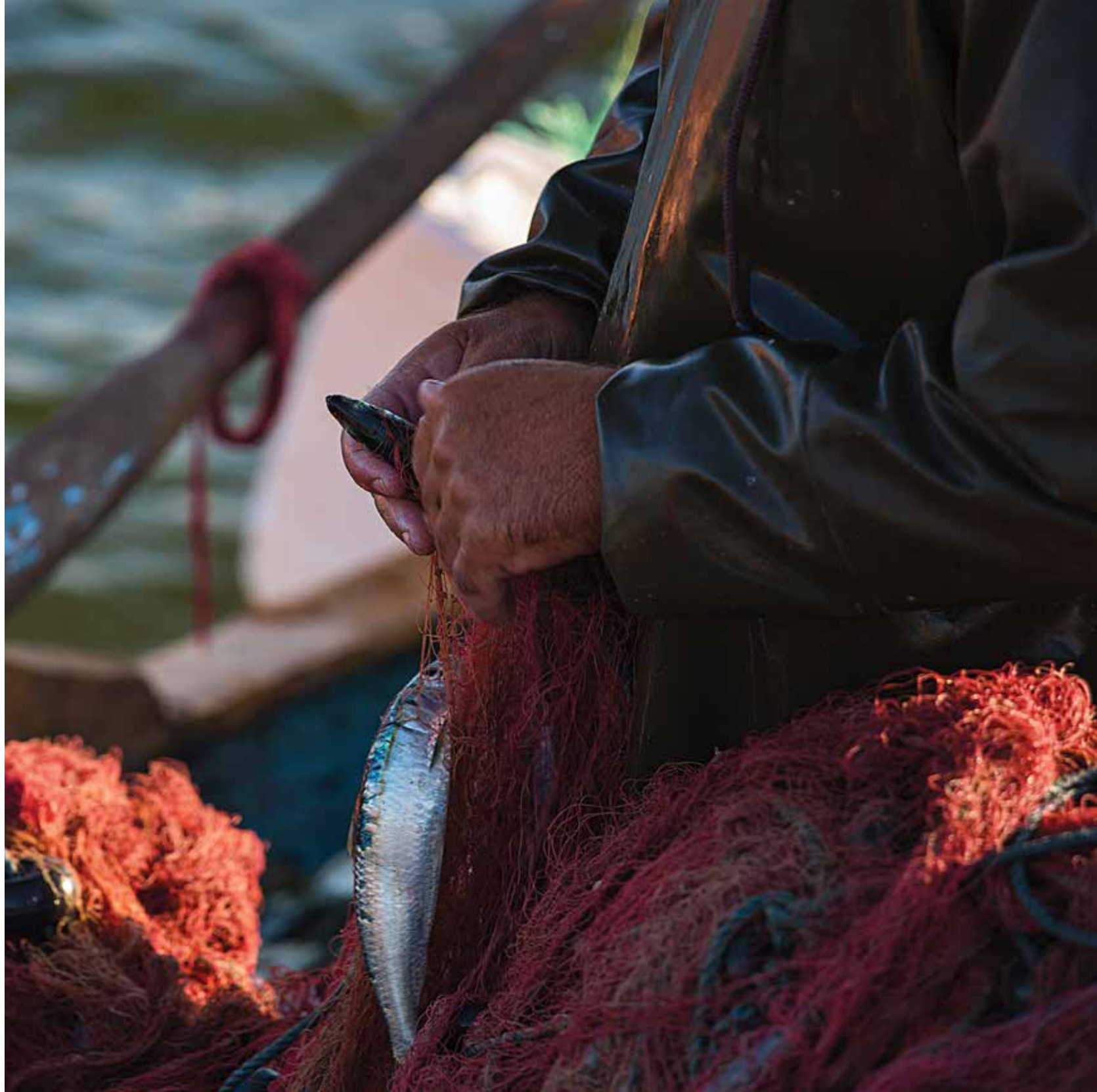
Balıkçılardan söylediğine göre, son yıllarda biraz cimrileşse de, hala cömert bir deniz Ayvalık denizi. Her tür balığın/deniz ürününün en iyisini sunuyor: Çipura, barbun, karagöz, mercan, sinarit, levrek,

gopez, kalamar, ahtapot, karides, karadiken, akivades, ayvada... Ve elbette papalina. Sadece Ayvalık'ta bulunan çok özel bir balık. Sardalyanın yavrusu. Zeytinyağında kızartıldığında çıtır çıtır bir lezzet.

Tabii ki Papalina yedim ve Cunda kadar çok sevdim.

Bir başka gün araba kiralayıp Cunda'nın arka tarafına uzandım. Şahane koyların kenarından kıvrılan,

taşlı topraklı yollardan geçtim. Ufacık bir yerleşim olan Pateriça 1. Köy'e ulaştım. Gözlerden uzak bir koyda, bahçesinde restore edilmiş bir değirmen bulunan, iddiasız ve o ölçüde özgün bir konaklama yerinde mola verdim. Önce denize girdim, sonra bir bira söyledim ve sessizliğin sesini dinledim.

Sadece kendimle kaldığım, tadına doyumaz güzellikte birkaç saat yaşadım. Adeta yenilendim!

A person stands in a misty forest, with sunlight rays filtering through the trees. The scene is serene and atmospheric, with a person standing in the center, looking towards the camera. The forest is dense with trees and foliage, and the ground is covered in a layer of mist or low clouds. The lighting is soft and diffused, creating a magical and ethereal atmosphere. The overall mood is peaceful and contemplative.

“Zeytin ülkesi” Ayvalık topraklarında iki milyon ağaç barındırıyor. Belki “şairane” gelebilir ama, kenti kaplayan zeytin ağaçları günün değişen ışıklarıyla parıldayan, doğa harikası bir örtü gibi. Bu doğal bitki örtüsü, yüzyıllar önce “delice” olarak adlandırılan yabani zeytin ağaçlarının aşılansıyla oluşmuş.

Buradaki zeytin üreticilerinden öğrendiğime göre Ayvalık zeytini kendine özgü karakteristik özelliklerini yörenin toprak yapısından, Kazdağları’ndan geçip zeytin bahçelerine uzanan hakim kuzey

rüzgarından ve zeytinlik alanı oluşturan hafif eğimli, tarıma elverişli doğasından alıyor.

Ayvalık zeytin çeşidini koruma altına almak büyük önem taşıdığı için Ayvalık Ticaret Odası 2007 yılında Türk Patent Enstitüsü’nden “Ayvalık Zeytinyağı Coğrafi Menşei İşareti”ni almış. Bu, yalnızca Ayvalık yöresinde üretilmiş, Ayvalık çeşidi zeytinlerden elde edilen zeytinyağlarının “Ayvalık Zeytinyağı” coğrafi menşei işaretini taşıyabileceği anlamına geliyor.

Zeytine ve zeytinciliğe büyük önem veren Ayvalık Ticaret Odası, Ayvalık Belediyesi ile birlikte her yıl Zeytin Hasat Günleri düzenliyor. Paneller, söyleşiler yapılıyor. Spor karşılaşmaları, çocuklara yönelik

eğlenceler düzenleniyor. Ünlü konuklar ağırlanıyor. Açılan Zeytinyağı Pazarı’nda, Ayvalık markaları yeni hasat ürünlerini tüketicilere tattırıyor.

Coğrafi Menşei İşareti alınmasının ardından bir de Duyusal Analiz Laboratuvarı kurulmuş. Burada zeytinyağı tadım eğitimleri veriliyor.

Eğitimler haftada dört gün (Pazartesi, Salı, Cuma, Cumartesi) ve dört saat sürüyor.

Eğitimlerde katılımcılara zeytinyağının üretim serüveni ve kaliteli zeytinyağının özellikleri anlatılıyor. Zeytinyağının duyusal ve kimyasal açıdan sınıflandırılması yapılıyor. Zeytinyağı kullanımına ilişkin yanlış bilgiler düzeltiliyor. Dahası, kaliteli bir zeytinyağının nasıl olması gerektiği bilimsel yöntemlerle ve uygulamalı olarak öğretiliyor. Eğitimin sonunda katılımcılara Zeytinyağı Tadım Sertifikası veriliyor. (Zaman bulabilirsem ben de tadım eğitimi alacağım.)

Zeytinyağı Analiz Laboratuvarı’nın bulunduğu tarihi binanın bir bölümü Ticaret Tarihi Galerisi olarak

düzenlenmiş. Küçük bir kent müzesi gibi... Burada Ayvalık ticaret hayatının önemli dönüm noktaları metinler, görseller ve objelerle anlatılıyor. Mübadele öncesinden günümüze uzanan bir çizgide derli-toplu bir Ayvalık sosyal panoraması sunuluyor. Ayrıca Ayvalık Sanat ve El Sanatları derneği (ASED) üyelerinin hazırladıkları hediyeliklerin satıldığı bir bölüm de var. Epeyce zaman geçirdim Galeri'de.

■ ■ AYVALIK'IN KÜLTÜREL KİMLİĞİYLE
■ ■ BÜTÜNLEŞMİŞ MEKANLARI DOLAŞMAK
MUTLULUĞA YOLCULUK GİBİ

Sordum, soruşturdum, okudum, araştırdım... Kendime şehiriçinde “görülesi yerler” programı yaptım. Ve ılık bir sabah erkenden, bir kez daha yürümeye başladım.

Palabahçe meydanındaki Şeytanın Kahvesi’ne “Merhaba” dedim önce... Koskoca bir çınar ağacının altında oturdum, özel bardağından koruk suyu içtim. (Koruk suyu çok eskiden beri bilinen bir içecek. Henüz olgunlaşmamış üzümlerin ezilip suyunun süzülmesiyle elde ediliyor.)

Birçok sinema filmine ve diziye mekan olan Şeytan’ın Kahvesi’nin sahibi Suat Bey cana yakın, hoş sohbet bir insan... Kahvenin alışılmadık ismi dedesinin lakabından geliyormuş. Mübadelede

Midilli Adası’ndan Edremit’e gelen Suat Beyin dedesi, öyle yaramaz, öyle hareketli bir çocukmuş ki, bir gün yaramazlık yaptığında bahçede oturan bir kadın tarafından, “Seni gidi şeytan seni!” diye

azarlanmış ve bu “Şeytan” yakıştırması, dededen toruna uzanan bir lakap haline gelmiş.

Şeytan’ın Kahvesi 1950 yılından bu yana aile tarafından aynı yerde işletiliyor. Duvarları geçmişî yaşatan fotoğraflarla süslü. Ayrıca bir de kitaplık var içinde.

Hava birden kapattı o gün, puslandı. Belli ki yağmur yağıp yağmamakta kararsızdı.

Yağmurluğum sırt çantamdaydı nasıl olsa... Suat Kaçak’la vedalaşıp Macaron’a doğru yürüdüm.

Dekor gibi eski evlerin iki taraflı sıralandığı, bazen daralan bazen genişleyen rüzgarlı ve kıvrımlı sokaklardan geçtim. Yeşil gölgeli camları ve geniş alanıyla insana huzur veren Camlı Kahve’ye ulaştım... Günlük gazeteleri karıştırırken, bir yandan da hemen bitişikteki fırından aldığım sakızlı kurabiye eşliğinde çayımı yudumladım. (Kahvedeki insanların dost bakışları bana neşe verdi.)

Camlı Kahve’nin çaprazındaki Mercan’ın Kahvesi’nde limonata içtim. Yanındaki kafede mantı yiyip sokaklarla sarmaş dolaş oldum. Mahalle maçı yapan çocukların arasından geçtim.

Çok geçmeden, küçük ama özgün mimari dokusuyla insanın seyretmeye doyamadığı At Arabacıları Meydanı'nda buldum kendimi... Hava açmış, güneş yüzünü göstermişti. Orada çok hoş ve naif fotoğraflar çektim. Yorgun ve güzel gözlü atlar bana adeta poz verdiler. Sakalları uzamış arabacılar kendi dünyalarındaydılar ve beni pek umursamadılar... Fotoğraflarının çekilmesini kanıksadıkları belliydi.

Sonra bir kez daha sahilde buldum kendimi... Ortalık her zamanki gibi kalabalıktı. Ayvalık'ın nabzı, Cumhuriyet Alanı'ndaki bu sahil kafelerinde atıyor daha çok... "İmbatlı kafe" adını taktım ben onlara... Ayvalık sakinleri

buralarda hemen her gün eş-dostla buluşuyor; en çok politika ve futbol konuşarak zaman geçiriyorlar. Bazen de uzun uzun susuyor ve elinizi uzatsanız tutacağınız denize, ilk defa görüyormuş gibi ve şaşkıncı bir dikkatle bakıyorlar. (Bir tür terapi belki de!)

Kafelerin hemen yakınında Hüseyin Gezer'in imzasını taşıyan bir Atatürk heykeli var. Yüksek kaidesinin üzerinde heybetli görünüyor. Yatay bölümündeki kabartmalarda Kurtuluş Savaşı'nın ilk "askeri kurşun"u canlandırılmış.

Rengarenk tezgahlarıyla bolluk müjdecisi küçük, tarihi ve biraz da bakımsız Sebze Hali'ni merak ediyordum. Görür görmez daldım. Manav tezgahları muhteşem bir zenginlik sergiliyordu.

Hal'deki küçük bir dükkanda köfte-piyaz yedim sonra. Çok lezzetliydi. Gördüğüm her peynirciye uğradım. Birinden tulum peyniri seçtim. İstanbul'a dönerken almak üzere vakumlattım.

Ayvalık aynı zamanda bir peynir memleketi... En çok kelle, tulum ve lor peyniri tüketiliyor. Bir peynirciye girdiğinizde dükkan sahibi, hemen büyükçe bir dilim kesiyor ve bıçağın ucunda size uzatıyor, tatmanız için ikram ediyor. Güzel bir görüntü ve içtenliği insana iyi geliyor.

Lor peyniri deyip de geçmemeliyiz. Lor Ayvalık'ın simgelerinden neredeyse... Tatlısı da yapılıyor. Ayvalık'ı

ziyaret edenler Talatpaşa Caddesi üzerinde yer alan ve yıllardır bu işi yapan tatlıcıların önünde bazen kuyruk oluşturuyorlar, lor tatlısı yiyebilmek için. Ayvalık'a özgü bu tatlı dondurmayla yendiğinde iki kat nefis oluyor. Bağımlılık bile yapabilir!

Ayvalık tostunu duymayan ve de bilmeyen kalmamıştır herhalde. Ama hakikisi elbette Ayvalık'ta yapılıyor. Kaşarlı, sucuklu, sosisli ve karışık... Bu tostların lezzeti öncelikle ekmeğinden geliyor. Ayvalık fırınlarından, hakikaten çok özel ekmekler çıkıyor.

Esmer tenli yaşlı bir seyyar satıcıdan, sadece Ayvalık'ta bulunabilen, is kokulu, demir gibi sert ve lezzeti benzersiz Girit leblebisi aldım. Üretim şekli çok ilginç: Harlı ateşin üzerine bir saç kazan yerleştiriliyor. Bu kazanda saatlerce ince deniz kumu kızdırılıyor. Sonra içine, deniz suyuyla ıslatılmış nohutlar atılıp kavruluyor.

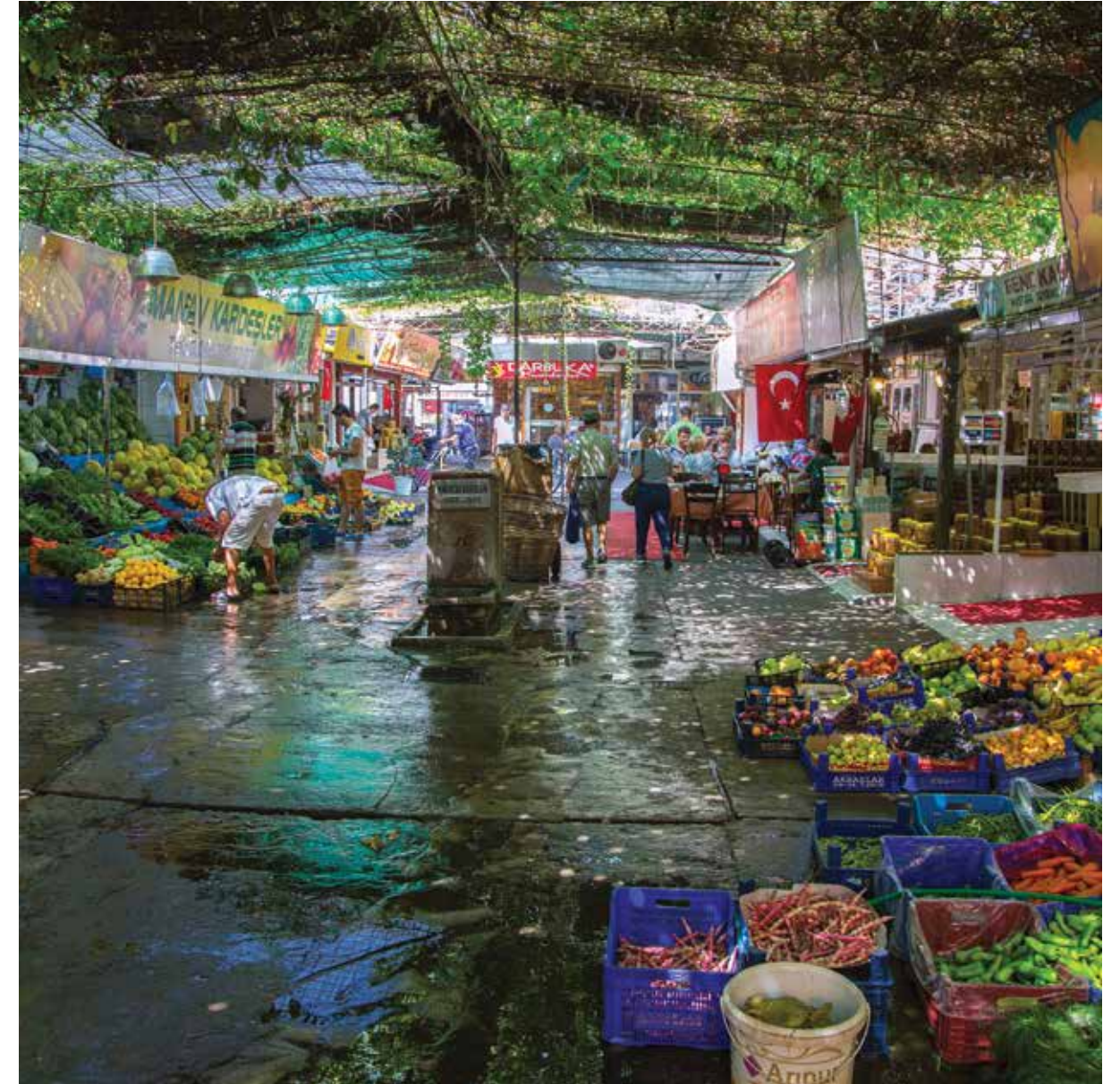
Ayvalık'ın bir başka zenginliği de esnaf lokantaları... Bir köşebaşında ya da bir sokak içinde, hiç beklemediğin bir anda karşına çıkıveren bu lokantalarda yöresel yemeklerin alasını buluyorsun. Zeytinyağlılar, çok değişik ot yemekleri, sürpriz tatlılar iştah açıyor.

Aynı gün akşamüstü, eski adı Meyhaneciler Sokağı olan Tenekeçiler Sokağı'nda kuytu bir masa seçtim kendime. Ufak-tefek bir şeyler söyledim garsona. Çardakların altında keyifle oturdum, biraz çekingen ama her zaman nezaketli esnafla sohbet ettim.

Biliyorsun, Ayvalık'a tek başıma geldim. Tenekeçiler Sokağı'nda tanıştığım insanlar, "Yalnız seyahat etmek zor olmuyor mu?" diye sordular. "Hayır," diye karşılık verdim onlara, "Zor olmuyor, Ayvalık'ta kendimi özgür ve rahat hissediyorum."

YÜRÜMEYİ SEVENLER İÇİN
AYVALIK'TA SÜRPRİZ ÇOK

Yeni bir sabah, taze bir başlangıç... Gümrük Meydanı'ndayım. Ayvalık Palas Otel'i'nin altındaki pasajı fark ettim. Hemen girdim. Minyatür bir antikacılar çarşısı çıktı karşıma. Karşılıklı olarak sıralanmış dükkanlarda eskiye dair aranan çok özgün parçalar gördüm. (İlk fırsatta tekrar uğrayacağım.)

Çok genç sayılmam ama Ayvalık'ın eteklerinde kurulduğu

Profitilya Tepesi'ne çıkmayı da ihmal edemezdim. Muhteşem bir manzara sunduğunu işitmiştim çünkü. Dar sokaklardaki dik yokuşlarda soluklanarak ilerledim ve Türk Silahlı Kuvvetleri Ali Çetinkaya İlk Kurşun Rehabilitasyon Merkezi'ne kadar tırmandım. Çabalarımaya değmişti, karşımda muhteşem bir manzara duruyordu. Hangi yöne bakacağımı şaşırdım. Kuş olup koyu lacivert denize uçmak istedim.

Oradan, hemen yakındaki Cennet Tepesi'ne geçtim. Tepedeki seyir platformunda oturup önce tertemiz oksijeni içime çektim. Kazdağları ve Midilli silüetlerinin önünde gerçekleşen mavi ile yeşil kaynaşmasına hayranlıkla tanık oldum. Büyüleyici panoramik manzarayı fotoğrafladım zevkle. Etraf kalabalıktı, insanlar gördükleri güzellik karşısında –tıpkı benim gibi- hem heyecanlı hem de neşeliydi.

O gün öğleden sonramı da Çamlık'a ayırdım... Şehrin hemen kenarında, merkeze çok yakın bir tepe

Çamlık... Adını, her tarafını kaplayan görkemli çam ağaçlarından almış.

Çamlık'ta iki yer dikkatimi çekti: İnsanı huzura çağıran Kır Kahvesi ve Tımarhane Adası'na bakan Belediye Gazinosu... “Kafasını dinlemek” isteyenler için her ikisi de çok uygun.

Gazinonun geniş merdivenlerinden indim ve Çamlık Koyu'ndaki iskeleye çıktım. Uç kısmına kadar yürüdüm. Tımarhane adasıyla bulunduğum yer arasındaki boğaza baktım. Ayağımın altında başlayan kayalıklar denizin içine doğru ilerliyordu. Kayalıkların bittiği noktanın az ötesinde katran renkli, ilginç biçimli bir kaya vardı. Merak ettim, iskeleye bağladığı sandalında seri hareketlerle oltalarını onaran bir balıkçıya kayayı sordum. “Oranın adı Delikli Taş'tır dedi. “Ayvalık'ın simgelerindendir.”

Ege'nin tuzlu kokusunu içime çekip aheste adımlarla yol kenarındaki bahçeli dondurmacıya yöneldim. Limonlu ve karadutlu dondurmamı yiyip biraz daha iç kısımlarına yürüdüm, Çamlık'ın. Eski, yeni apartmanlar, bakımlı villalar, iç açıcı bahçeler çıktı karşıma. Yeşilin her tonu... Ve derin bir sessizlik.

Ayvalık'ta denizin hemen kenarında yemyeşil bir ormanlık alanın içine kurulu Çamlık Kamping'e uğradım. Çamların altında, denizin neredeyse içinde. Doğayla bütünleşmek, mangalın tadına varmak, denizden ve güneşten sonuna kadar yararlanmak isteyenler orada buluşuyor olmalı!

Bu arada Cunda'da da bir kamping olduğunu hatırlatayım. Adı Ada Camping... O da denizin hemen dibinde ve harika bir manzara sunuyor. Denizi pırl pırl. Kampçılar için mutfak, çamaşırhane, sıcak duş, buzdolabı ve piknik alanı var.

Çamlık'ta aylak aylak dolaşırken zamanın nasıl geçtiğini anlayamamıştım. Hava iyice kararmış, sokak lambaları çoktan

yanmıştı.

Pansiyona döndüğümde saat geceyarısını geçmişti. Duşumu aldım, haber sitelerinde biten günün haberlerine baktım. Yatağıma uzandım ve Ayvalık'ta son iki günde başka neler gördüm, onları anımsamaya çalıştım: Bacaları gökyüzünü selamlayan eski fabrikalar. Tarihi değere sahip sabunhaneler.

Birbirine yaslanmış hüzünlü depolar. Sakin sakin doğan ve harikulade batan bir güneş. Sağlam duruşlu, mağrur palmyeler. Soylu zakkumlar. İmbatla nefes alan avlular. Bir kapının yanibaşından fışkırıp üst katlara tırmanan asmalar. Duvar diplerinde özgürce ve topluca yükselen pembeli mavili ortancalar. Sarmaşıklarla dolup taşan süslü balkonlar. Balkonlarda oturup gelip-geçeni seyreden nur yüzlü yaşlılar. Üst kat pencerelerinden nazlı nazlı uçuşan tül perdeler. Uzun, ilginç ve biraz da gürültülü kapı önü sohbetleri. Kaldırımlara taşmış dükkanlar. Dükkanlarının önünde tavla partisine oturmuş esnaf. Atla dolaştırılan sünnet çocukları. Sessiz ve kimsesiz çıkmaz sokaklar. Birbirine benzeyen çeşmeler. Park gibi bahçeler. Güller, papatyalar, gelincikler, düğün çiçekleri. Fesleğenler, leylaklar, yaseminler, ballıbabalar. Bir ağaçtan ötekine seğirterek neşeyle öten bülbüller. Kendilerine atılan ekmekleri suyun üstüne kadar çıkararak kapışan kefallar. Susmak bilmeyen cırcır böcekleri. (Biliyor musun? Ayvalık tatilim sırasında küçük notlar tutmak, sana yazmak, gözlemlerimi paylaşmak gezginliğimi geliştiriyor, algılarımı açıyor ve beni besliyor. Çevreye daha dikkatli baktığım için ayrıntıları daha kolay yakalıyorum.)

■ AYVALIK PERŞEMBE PAZARI, TÜRKİYE'NİN
■ SAYILI HALK PAZARLARI ARASINDA YER ALIYOR

Ayvalık'taki ilk Perşembe' mi çok önceden planlamıştım.

Mutlaka yapmam gereken iki şey vardı o gün: Önce övgülere konu olan halk pazarını keşfedecektim, sonra da koyları ve küçük adaları....

Hiç uzatmadan söyleyeyim: Her hafta Perşembe günü

Arnavut kaldırımli dar ara sokaklarda kurulan “şenlikli”

ve “renkahenk” pazar sadece Ayvalık’ın değil, bir bakıma bölgenin alışveriş cenneti. Her köşesi cıvılcıvıl. Bir insan seli akıyor sokaklardan gün boyu.

Her şeyi bulmanın mümkün olduğu Perşembe pazarının ziyaretçileri arasında Midilli'den gelen çok sayıda konuk da yer alıyor. Öyle ki, pazar esnafının veresiye defterlerinde pek çok Rum müşterinin de adı varmış. Görünüş o ki, bir panayırı andıran Ayvalık Halk Pazarı'nda alan da memnun satan da!

Pazar turumu öğleye doğru tamamladım. Sırada tekne gezisi vardı. Cumhuriyet Alanı'nda, kıyı boyunca sıra sıra dizilmiş teknelerden birine bindim. Gençlerin ağırlıkta olduğu bir kalabalıkla birlikte ve epeyce gürültülü bir müzik eşliğinde koyları ve küçük adaları keşfe çıktım.

Cunda'nın açık deniz tarafında, rengiyle ve serinliğiyle bambaşka güzellikler sunan bir Ege çıktı karşıma. Mavinin her tonunu sergileyen bu sulara denizle kucaklaştım, güneşle buluştum. Tam on iki adayı yakından gördüm o gün, üç farklı adanın pırıltılı kıyılarında yüzdüm. Mavi değil, masmavi bir yolculuktu bu.

AYVALIK'TA ÇOK SAYIDA SİVİL
TOPLUM KURULUŞU VAR

Ayvalık'ta hareketli denilebilecek bir sosyal yaşam göze çarpıyor. Sanat ve kültür turizmine özel bir önem verildiği belli.

Örneğin, AIMA'sı var Ayvalık'ın... Ayvalık Uluslararası Müzik Akademisi... Prof. Dr. Filiz Ali yönetimindeki Akademi, Ayvalık'ın kültür ve sanat birikimine bilinçle sahip çıkıyor ve değişik mekanlarda konserler, dinletiler düzenliyor. İdil Biret'ten Peter Bruns'a, Vieri Bottazzini'den Anja David'e, Valery Oistrakh'tan Ayla Erduran'a, Çiğdem İyicil'den Andrej Bielov'a onlarca yerli ve yabancı müzisyen ağırlamışlar bugüne kadar.

Öncelikle gençlere destek sağlamayı benimseyen ve ağırlıklı olarak yaylı çalgılara odaklanan Akademi, kendisini geliştirmek isteyen genç müzisyenleri “Masterclass” derslerinde uluslararası sanatçılarla buluşturuyor.

Bir başka proje de AIMA Retreat. AIMA Retreat, deniz kıyısındaki konumuyla, sanatçılara ve bütün yaratıcı bireylere projelerini gerçekleştirmek için huzurlu ve ilham dolu bir atmosfer sunmak amacıyla başlatılmış. “Worldwide Network of Artist Residencies”e (Dünya Sanatçı Rezidansları Ağı) üye olan AIMA Retreat, dünyada sanatsal keşfi ve yaratıcı düşüncüyü destekleyen tüm sanatçılara kapılarını açıyor.

Ayvalık Belediyesi her yıl Kültür-Sanat Günleri adı altında bir hafta düzenliyor. Baleden operaya, tiyatrodan

resim sergilerine, anma ve imza günlerinden söyleşi ve panellere uzanan bir yelpazede zengin bir program uygulanıyor.

Cunda Müzik Günleri de yine Ayvalık Belediyesi'nin bir etkinliği... Artık gelenekselleşen bu ücretsiz etkinlik bütünüyle Cunda'da gerçekleştiriliyor ve caz müziği ağırlıklı. “Özgün lezzetler adası”nda, birkaç gün için de olsa, ruhlar müzikle besleniyor. Hele, bana denk geldiği gibi, dolunay da varsa keyifler zirve yapıyor!

Ayvalık'ta iki sanat kuruluşunun daha adını anmak gerek... İlki Ayvalık Kültür Sanat Derneği (AYKÜSAD). Dinamik bir dernek bu... Fotoğraf yarışmaları, kültür gezileri, tiyatro şenlikleri düzenliyorlar.

İkinci kuruluş Ayvalık Sanat Derneği (ASD) bünyesindeki Sanat Fabrikası... Tarihi bir binada hoş bir salonları var. Tiyatro gösterileri, şiir buluşmaları, konserler birbirini izliyor. Ayrıca artık gelenekselleşen bir tiyatro festivaline ev sahipliği yapıyorlar.

Belediyenin bir diğer etkinliği de Engelliler Haftası... Türkiye'nin her yerinden ve dünyanın çeşitli

lkelerinden gelen engellilerin kaynaşması sağlanıyor. Konserler, piknikler, tekne gezileri birbirini izliyor.

nemli başarılar imza atan sivil toplum kuruluşları var ayrıca Ayvalık'ta... En aktiflerinden biri Ayvalık Atletizm Spor Kulübü. Kulübün bünyesinde Avrupa, Balkan ve Türkiye şampiyonalarında dereceye giren milli atletler yer alıyor. Sporcuların hepsi Ayvalıklı. 2013 Balkan Yürüyüş şampiyonası'nın Ayvalık'ta yapıldığını da hatırlatayım.

Ayvalık Yelken ve İhtisas Kulübü daha eski ve köklü bir geçmişe sahip. Yelkencilikle ilgilenen gençlerin sayısı hiç de az değil. Kulüp ayrıca laser standart, laser radial, laser 4.7, 240 srf ve optimist gibi aktivitelere önem veriyor. Düzenli kurslar açılıyor ve bu kurslarda hem Ayvalıklı ocuklar hem de yazlıkların çocukları eğitiliyor. Ayvalık rüzgar sörfü için uygun bir iklime ve bu konuda değerlendirilmesi gereken sahillere sahip.

Ayvalık Avcılık ve Atıcılık Kulübü ise sağlam geleneğiyle biliniyor. 1928 yılında beri faaliyette. yeleri av yasağına ve av mevsimine titizlikle uymakla övünüyorlar, haklı olarak.

Epeyce geniş bir alana yayılmış olan Ayvalık Marinaı özellikle yaz aylarında çok hareketli. şehrin merkezine çok yakın olması bir avantaj elbette. Marina, Kuzey Ege'de sakinlik arayanların uzun süre kaldığı, kuzey-güney seyirlerinin vazgeçilmez durak noktası olarak biliniyor.

AYVALIK'A GELDİYSENİZ, KÜÇÜKKÖY'E
MUTLAKA UĞRAYACAKSINIZ

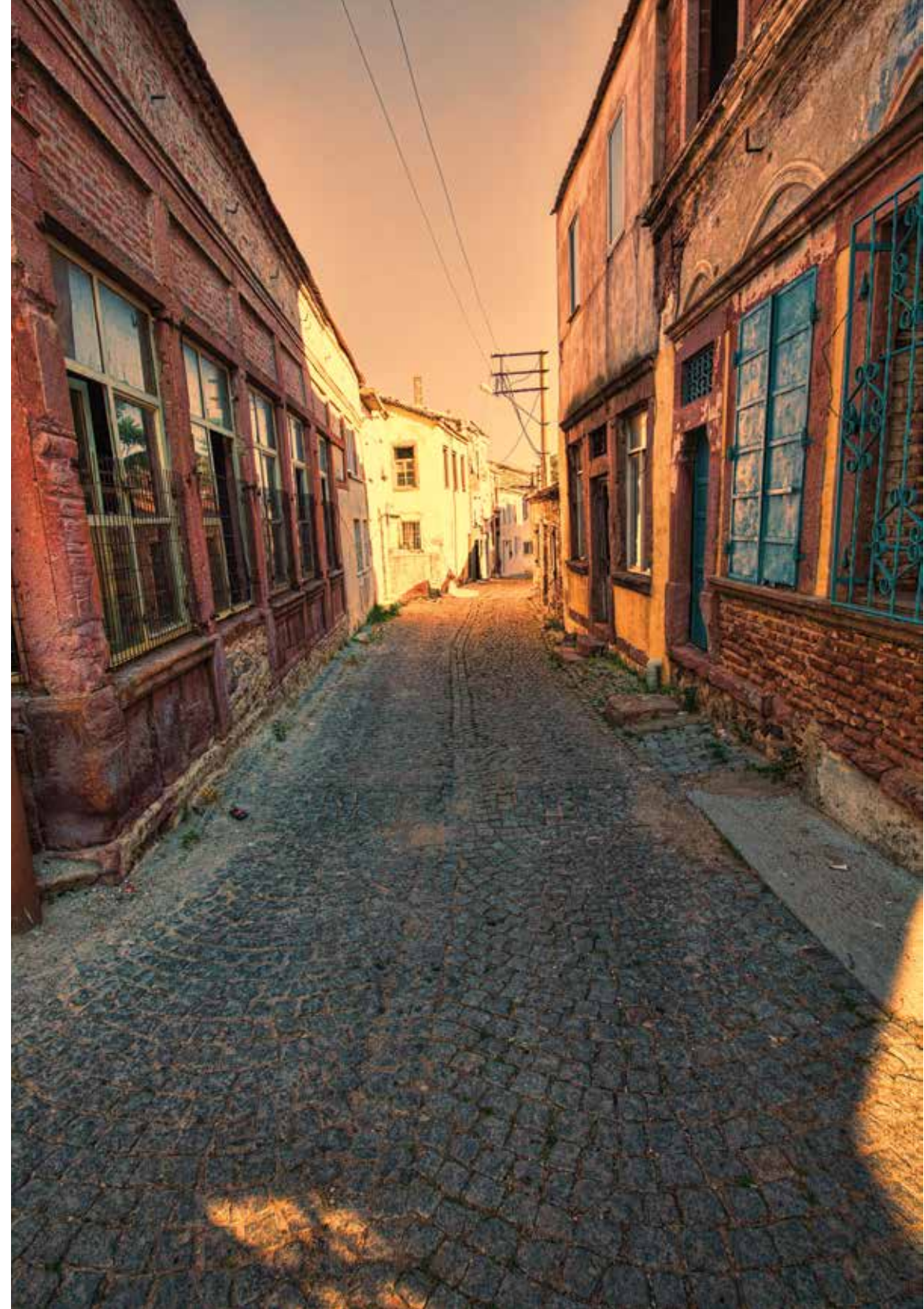
Serin bir Ayvalık sabahının erken saatleriydi. MP3 çalarımı çalıştırıp kiralık bisikletime atladım. Ayvalık'ın merkezinde küçük bir tur attım. Esnaf dükkanlarını yeni yeni açıyordu. Kapı önleri süpürülüyor, vitrinler özenle parlatılıyordu. Dükkanların içindeki bazı mallar kaldırımlara taşınyordu.

Pedallara kuvvetle asıldım. Cumhuriyet Alanı, Marina, Sefa, 41 Evler, Orta Çamlık ve Çamlık üzerinden yola koyuldum. Çünkü o günkü hedefim Küçükköy'dü.

Küçükköy, Ayvalık'a çok yakın, adı gibi küçücük bir yerleşim. Ama büyük bir tarihi var. Önceleri Rumlar yaşıyormuş. Son olarak 1893 ve 1913 yıllarında Balkanlar'dan gelen Boşnaklar yerleştirilmiş.

Doğal bir dekoru andıran “minyatür” meydanında dolandım, Küçükköy'ün. Her köşesini sokak sokak turladım. 19. yüzyıldan kalma güzelim evlerine baktım. Konuksever ve sıcakkanlı insanlarıyla selamlaştım. Köyde yaşayanların hemen hepsi genelde uzun boylu, sportmen yapılı, sarışın-kumral karışımı insanlar. Geçimlerini daha çok turizm, hayvancılık ve tarımdan sağlıyorlar.

Eski bir kilise olan (Ayiou Athanasiou-Aya Athanasiu) Merkez Camisi'ni

gezdim, fotoğraflarını çektim. Açık ve sade bir planı var caminin. İçindeki renkli kabartma süslemeler göz alıcı güzellikte.

Boşnak böreğinden tattım. Kıymalı, peynirli, patlıcanlı, kabaklı... Hepsi el açması. Belli ki, Boşnaklar aynı zamanda damak zevki olan insanlar.

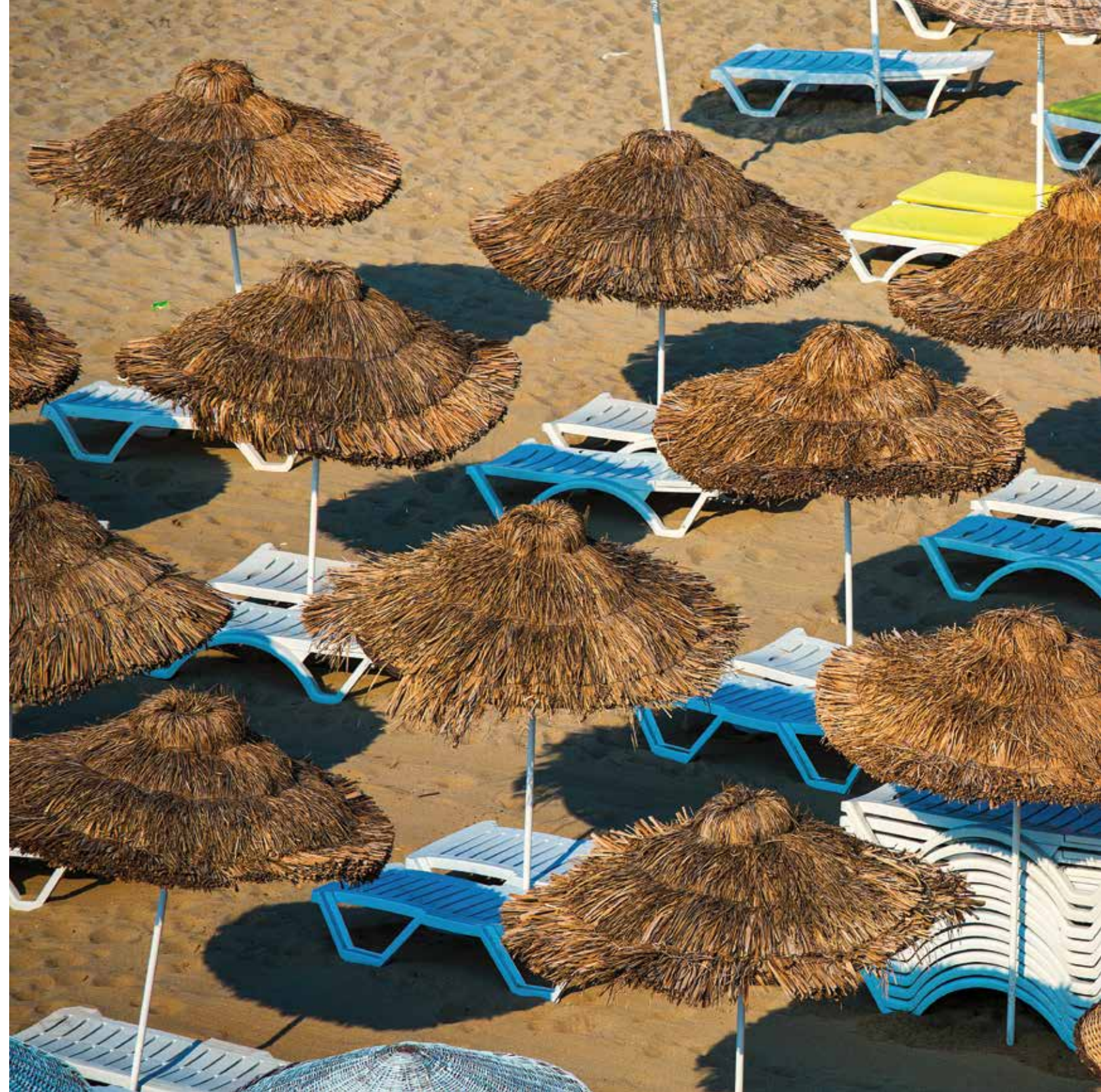
Merkez Camisi'nin avlusunda Küçükköy Belediyesi Kent Müzesi oluşturulmuş. Göç temalı bir müze bu. Balkanlardan göç edenlerin anılarını, yaşamlarını, göç sırasında yanlarında getirdikleri eşyalarını

kapsıyor. Bu eşyalar arasında neler yok ki: Yüzyıllık gelinlikler, mutfak eşyaları, dikiş makinaları, saatler, tarım aletleri...

Bence, Küçükköy, hala keşfedilmeyi bekleyen gizli bir cennet...

Sonra yine pedallara yüklendim. Bu kez de Sarımsaklı'daydım. Küçükköy'e bağlı,

upuzun, geniş mi geniş, temiz mi temiz bir kumsal Sarımsaklı. Tam 8 kilometre. Kristal berraklığında, çarşaf gibi bir deniz sunuyor. Temiz ve serin bir deniz...

Mitolojiye göre, Işık Tanrısı Apollon, Ay tanrıçası Selen'i Sarımsaklı kumsallarında tanımış. Kadife gibi yumuşak, kilometrelerce uzanan altın renkli kumsallarda el ele tutuşup yürür; denize girerlermiş. Günümüzde bu sahillerde denize girenler hala aynı kumsalların güzelliğini paylaşıyor. Kumun farklılığı, vücuda yapışmamasından geliyor.

Ve biliyor musun ki, Ayvalık plajlarının o emsalsiz kumu, Kozak ve onu çevreleyen tepeleri meydana getiren granitin, çeşitli etmenler yoluyla çözüntüye uğraması sonucu oluşmuş. İncecik, alabildiğine uysal bir kum, sözünü ettiğim...

Günün ilk ışıklarında pırl pırl Sarımsaklı denizinin hemen kıyısında, kumların bir gün önceden kalma ılıkliğini hissederek yürümek bir çeşit terapi sanki!

Plajlar, oteller, pansiyonlar dizi dizi Sarımsaklı'da... Sarımsaklı plajlar bir yana, aslında gerçek bir oteller diyarı. Ayvalık'a gelen yabancı turistlerin önemli bir bölümü burada ağırlanıyor. Her bütçeye uygun, her

beğeniyi karşılayan bir yer olduğu kesin.

Eğlenmek isteyenler için de seçenek çok Sarımsaklı'da. Neşeli gece kulüpleri, cıvıltılı kafeler var. Keyifli ortamlarda tatilin tadını çıkaran mutlu insanlar görmek isteyenler doğruca Sarımsaklı'ya gitmeli!

Sarımsaklı'da Salı günleri görülmeye değer bir halk pazarı kuruluyor.

Sarımsaklı sörfçüler için de bulunmaz bir fırsat. Rüzgar sörfü için gereken her şey var. Paraşütlü sörf de giderek yaygınlaşıyormuş. Eminim çok yakında Türkiye'nin sayılı sörf merkezlerinden biri haline gelecek. (Geçmişte çok sayıda değirmenin bulunması, Ayvalık'ın iyi ve uygun rüzgarlara sahip bir yer olduğunun en açık kanıtı zaten...)

Tuzla ile Badavut'u da gördükten sonra, güneşin batmasına yakın bir saatte ve bir dahaki gelişimde denizin hemen dibindeki bir Sarımsaklı otelinde konaklamak kararlılığıyla Sarımsaklı'dan ayrıldım.

Ayvalık'a dönerken, ani bir kararla bisikletimi yolun başında bir çam ağacına yaslayıp dolmuşla Şeytan Sofrası'na çıktım.

Ayvalık'taki en önemli ziyaret noktalarından olan Şeytan Sofrası, düzlük bir tepe. Volkanik bir yapılanma

sonucu oluşmuş. Muhteşem bir panorama sunuyor. Ayvalık, Cunda, Adalar... Doyumsuz, soluk kesici bir seyir. (Güneşin batmasıyla birlikte ve hafif bir rüzgar eşliğinde etraf mor-pembe arası bir tona dönuştü. Sonra, yıldızlar lacivert kadife üstündeki gümüş pullar gibi parıldamaya başladı. 360 derecelik bir düşün tam ortasıdaydım!)

ALTINOVA KENDİNE ÖZGÜ ÖZELLİKLERİYLE
HER TÜRLÜ İLGİYİ HAK EDİYOR

Ertesi gün, insafı bir poyrazın taşıdığı sesler ve kokularla erkenden uyandım. Kendi kendime “Günaydın” deyip güne başladım. Geçmiş Tunç Devri’ne kadar uzanan Altınova beni bekliyordu.

Daha önce Ayazmend olarak anılan Altınova’nın adını, verimli topraklarından yola çıkarak Atatürk vermiş. Karesi Beyliği’nin sancağıymış Ayazmend. Piri Reis’in kitabında bile yer alan önemli bir limanmış. Dahası, Fatih Sultan Mehmet’in Midilli Adası’na Ayazmend üzerinden yürüdüğünü biliyoruz. Piri Reis de “Kitab-ı Bahriye”sinde Ayazmend’den ve Fatih’in Midilli’ye geçtiği Kadırga İskelesi’nden söz etmiş.

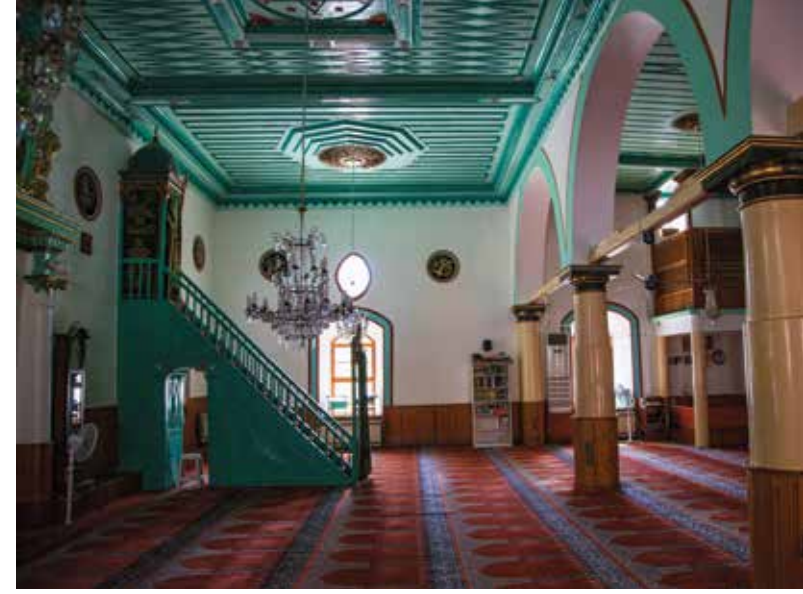
İki dini yapı var Altınova’da. Hacı Bayram Veli Camisi ve Küçük Cami. Hacı Bayram Veli Camisi, giriş kapısının yanındaki mermer kitabede de belirtildiği gibi 1490-1491’de yani 2. Beyazıd döneminde inşa edilmiş. Kare planlı, kübik bir yapı bu. İçten düz tavanlı, dıştan kırma çatılı. Kuzeyinde sonradan yapılma son cemaat yeri var. Caminin minaresi, kuzeybatı cephesinde yer alıyor.

Altınova, adı gibi bir ovaya sahip. Her türlü tarıma elverişli, 25 bin dönümlük arazisi var. Bu arazilerde zeytin ve zeytincilik çok gelişmiş. Ayrıca pamuk, patates, karpuz, tütün, şeker pancarı, tahıl yetiştiriliyor.

Altınova’yı, Aktepe’den seyretmek apayrı bir zevk. Hatta uykudan biraz fedakarlık eder de, günün ilk ışıklarıyla tepeye çıkarsan, karşında, hemen gözünün önündeymiş gibi duran Midilli Adası’nı ve adadaki evleri de görebilirsin. (Eğer istersen, Aktepe’de gökyüzünü içine çekebilirsin!)

Tertemiz sahili, orman içine serpilmiş püfür püfür piknik/gezi yerleri ve memba suyu tadındaki içme suyuyla farklılaşan Altınova’nın; küçük ama ünlü lokantasını, taşfırın ekmeğiyle tanınan fırını ve kimselerinkine benzemeyen yoğurdunu keşfetmeni de tavsiye ederim.

Bir de, Altınova halk pazarının Çarşamba günleri kurulduğunu bir kenara not et istersen... Küçük ama zengin bir pazar, her şey var.

Altınova, bir bakıma sebze ve meyve diyarı... Altınova'dan İskele'ye uzanan yol üzerinde, verimli topraklarda yerli tohumla üretilen domates, biber, patlıcan, kavun, karpuz bol. Hem de hepsi birbirinden taze ve leziz. Gerçi, aynı tazelik ve lezzeti Altınova'nın merkezinde de bulabiliyorsun.

Yaz aylarında fevkalade canlı bir atmosfere sahip olan Altınova'nın kıyı şeridinde sörf, yelken, kano, su kayağı vs. gibi sporlar da yapılıyor.

AYVALIK ADALARI TABİAT PARKI
TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK TABİAT PARKI

İnsan, Ayvalık Adaları Tabiat Parkı'nı anlatmaya nereden başlayacağını şaşırmakta haklıdır. Park benzersiz bir peyzaj sunuyor... Soylu kızılçamlar, denizle dost zeytin ağaçları, dev okaliptuslar, kimbilir hangi korsanlara yataklık yapmış korunaklı koylar, dingin körfezler, çekici kumsallar, tuzlu göller, gizemli adalar var burada. Manzaraya, ansızın karşımıza çıkıveren kilise ve manastır kalıntılarını da eklersem, muhteşem bir seyir keyfinden söz ettiğim kolayca anlaşılacaktır.

17.950 hektar genişliğindeki Ayvalık Adaları Tabiat Parkı, Ayvalık'a bağlı 22 adanın 20'sini kapsıyor. İsimleri şöyle: Cunda Adası (Alibey), Pınar Adası (Mosko-Kılavuz), Çıplak Ada, Yellice Ada (Poyraz Ada), Güneş Adası, Maden Adası, Küçükmaden Adası, Kız Adası, Yumurta (Doğu) Adası, Balık Adası, Kara Ada, Hasır Adası, Güvercin Adası, Taşlı Ada, Yelken Adası (Ayirola), Yalnız Ada, Yuvarlak Ada, Göz Adası, Yumurta (Batı) Adası ve Tavuk Adası...

Ayvalık adaları, tektonik hareketler sonucu çöken Ege çanağındaki tepelerin su üzerinde kalmasıyla oluşmuş jeomorfolojik birimler... Ve taşıdıkları doğal, kültürel, arkeolojik değerlerle her türlü ilgiyi hak ediyorlar.

Müthiş bir doğa turizmi potansiyeline sahip olan Ayvalık Adaları Tabiat Parkı, Ayvalık Ticaret Odası'nın planlayıp uyguladığı bir projeyle birlikte doğaseverlerin uğrak yeri olmaya aday. Park'ta, bir yanda

Fotoğraf: Kadri Kaya

Pateriça'ya, öte yanda Hakkıbey Feneri'ne uzanan iki ayrı Yürüyüş ve Dağ Bisikleti Parkuru bulunuyor. Her iki parkur da 10'ar kilometre... Coğrafi yapının zenginliği, değişkenliği, yüzey şekillerinin yumuşak ve eğimli olması dağ bisikletçileri için ideal özellikler.

İki parkurda da yürüdüm. Gizli ve gölgeli yollardan geçtim. İçine karışıp gittiğim doğanın cömertliği karşısında heyecanlandım, şaşırdım, büyülendim ve coştum... Yanımdan geçen bisikletçiler de benim kadar mutluydu. Ve bize bütün zarafetleriyle rengarenk kelebekler eşlik ediyordu.

Park'ın sınırları içinde tam 752 farklı bitki var... Dahası, Türkiye'nin başka hiçbir yerinde bulunmayan 5 bitki türü barındırıyor. 4 tane de, ülkemizde dar yayılış gösteren bitki bulunuyor.

Tıbbi bitkiler ve Türkiye florası uzmanı, Prof. Dr. Kerim Alpınar bu konuda şu ilginç bilgileri veriyor:

“Türkiye’de yaklaşık 11.400 yabani bitki çeşidi bulunduğu göz önüne alınırsa Tabiat Parkı’nda tüm Türkiye’deki bitki çeşidinin % 6.6 sının bulunduğu anlaşılır. Yoğunluğu açısından karşılaştırıldığında da, Park’ın genel Türkiye ortalamasının yaklaşık 4 misli oranda çeşit yoğunluğuna sahip olduğu görülür. Bu sayıya mantarlar, denizde ve karada yaşayan yosunlar dahil değildir.

Türkiye’nin başka hiçbir yerinde yetişmeyen en az 5 tür şunlardır: *Carduncellus caeruleus* var. *Incisus* [çiçekleri gök mavisi renkte olan, 50-60 cm boyunda dikenli bir türdür. Deve dikenini olarak bilinen türe benzer, yöresel adı bilinmemektedir]. *Galium recurvum* [Volkanik kayaların arasında yetişen gösterişsiz küçük çiçekli bir türdür. Yoğurt mayalamakta kullanılan yoğurt otu’na benzer.] *Romulea columnae*, *Phleum exaratum*, *Lupinus angustifolius* subsp. *reticulatus*. Bunlara ek olarak 2 türün daha Türkiye’de sadece bu adalarda bulunduğu düşünülmektedir.”

Beni şaşırtan bir başka bilgi daha: Ayvalık’taki kuş türü sayısı tam 243... Ülkemizde günümüze kadar saptanmış kuş türü sayısının 470 olduğu düşünülürse, bunların yaklaşık %50’sinin Ayvalık Adaları Tabiat Parkı sınırları içinde görüldüğü ortaya çıkıyor.

Park sınırları içinde yer alan Badavut Tuzlası, Ayvalık’ta Flamingoların ve diğer kuşların yaz-kış karşımıza çıktığı önemli bir bölge... Flamingolar buharlaşmaya bırakılan deniz suyunda yaşayan tuz karidesleri ve mavi-yeşil alglerle besleniyorlar.

Tabiat Adaları Parkı sınırları içinde olmamasına karşın, Ayvalık Tuzlası’nı da vurgulamam gerek. Bu tuzla Türkiye’deki iki deniz tuzlasından biri ve toplam 21 havuzdan oluşuyor.

Tuzla’da hemen her mevsim konaklayan Flamingo, Gümüş Martı, Uzunbacak, Kılıçgaga, Gri Balıkçıl, Büyük Akbalıkçıl, Karakarınlı Kum Kuşu, Kara Leylek gibi kuşlar yılın 12 ayı gözlenebiliyor.

Tuzlayı saran zeytinlikler ötücü kuşların ve Ağaçkakanların da bu zenginliğe katılmalarını sağlıyor. Flamingolara bu tuzlu sulu cennette 150’ye yakın kuş türü arkadaşlık ediyor. Sunalar, Yeşilbaşlar, çeşit çeşit Martılar, Sumrular ve Balıkçılar bunların yalnızca bir kısmı.

Türkiye’deki 20 kadar kuş gözlem topluluğundan biri olan Ayvalık Kuş Gözlem Topluluğu, her yıl Ekim ayının ilk hafta sonunda Dünya Kuş Gözlem Günü’nü kutluyor. Etkinliğe öğrenciler, dernek temsilcileri ve yerel yöneticiler katılıyor. Topluluğun amacı yörede kuş gözlemciliğini yaygınlaştırmak ve kuşların korunmasına katkıda bulunmak...

Kuşlar sabahın erken saatlerinde daha az hareket ettikleri için o saatlerde gözleniyor. Genelde sabah

Fotoğraf: Kadri Kaya

06:00-10:00 arası ideal, akşam güneş batarken de iyi sayılır.

Demek istediğim, Ayvalık her mevsim gezilip görülebilecek, güzelliklerine erişilebilecek bir yer. İlle de yaz olması gerekmiyor. Yumuşak Ege iklimi sayesinde, en sert kış günlerinde bile insanın içini ısıtıveren bir güneşe sahip çünkü.

Fotoğraf: Kadri Kaya

AYVALIK DÜNYANIN EN ZENGİN SUALTI
DİP YAPISINA SAHİP

Su altı turizmi son yılların en gözde turizm etkinlikleri arasında yer alıyor. Ayvalık bu açıdan da çok farklı. Dedğim gibi, tam 22 adası var. 12 ay dalış imkanı sunan 60 civarında dalış noktası bulunuyor. Ayvalık adaları sualtı florası ve faunası bakımından ekolojik niş oluşturuyor.

Ayvalık'taki en eski resifler Deli Mehmet 1 ve 2 ile Kerbela sığıkları.

34 noktada kırmızı mercan saptanmış. Kızıldeniz mercanlarını bile gölgede bırakıyor bu özelliğiyle. Türkiye'de kırmızı denizyıldızı da sadece bu yörede görülüyormuş. Deniztavşanı da öyle.

Ayvalık'ta meraklıları için gününbirlik dalgıç eğitimleri veriliyor; deneme dalışları yaptırılıyor. Ayrıca daha uzun süreli kurslar var. Önce kuramsal bilgiler aktarılıyor, ardından sıra eğitim dalışlarına geliyor.

Sualtı avcılığı bereketiyle de biliniyor Ayvalık. Zıpkınla avcılık yapanlar yüklü ve dolayısıyla mutlu dönüyor teknelerine. Ayrıca deniz dibi harikulade bir görsel zenginlik sunduğu için sualtı fotoğrafçılarının favorisi... Cunda'da tanıştığım amatör bir dalgıç-fotoğrafçı, "Denizin altında bir bahçe var sanki!" dedi.

Fotoğraf: Kemal Çalışkan

Fotoğraf: Kemal Çalışkan

Fotoğraf: Kemal Çalışkan

Fotoğraf: Kemal Çalışkan

■ ■ AYVALIK YAKIN ÇEVRESİYLE, GÜNÜBİRLİK KAÇIŞLARA
■ ■ İZİN VEREN HOŞ FIRSATLAR SUNUYOR

Ayvalık özellikle Midilli'ye gidiş-gelişler için kullanılan son derece hareketli bir gümrük kapısı aynı zamanda. Midilli'ye her gün feribot var Ayvalık'tan. İki saatten kısa sürüyor yolculuk. Dahası, Ayvalık'taki turizm acentelerinden Midilli'deki turistik kuruluşlar için rezervasyon yaptırmak mümkün. (Bir dahaki Ayvalık yolculuğumda, günübirlik

bile olsa, üzerindeki yerleşim merkezlerinin Ayvalık'tan çıplak gözle bile görülebildiği Midilli'ye uğramaya kararlıyım.)

Ayvalık ile Bergama arasında binlerce hektar üzerine yayılmış Kozak Yayla'sına da mutlaka zaman ayırmak gerek. Bir çam denizini andıran (çamların hepsi fıstık çamı) ve devasa granit kayalarıyla insanı büyüleyen çok özel bir yer. Benim gittiğim gün kekik kokusu sarmıştı her yanı ve çevredeki köyler, uzaktan bakıldığında usta bir ressamın elinden çıkmış tablolardan farksızdı. (Kozak'a yolu düşenler üzümü, balı, pekmezi ve elbette çamfistiğini ihmal etmemeli.)

Bağyüzü ve Mutluköy'e uğrama imkanım oldu. Her ikisini de çok sevdim. Mutluköy'de, içinde bir müze bulunan kocaman bir bahçede nefis bir kahvaltı ettim.

Her geçen gün biraz daha ünlenen ve “yazı başka güzel, kışı başka güzel” Kazdağları nasıl unutulur? Dere yatakları, derin vadileri, taş evleri, çınarlı kahveleri, yaşlı köylüleri, endemik bitkileri ve şifalı otlarıyla bir başka güzellik orası da... Dahası, mitolojide adı İda olarak geçen dağlar, iklimatik yapısı ve ekosistemiyle, insan organizması için yeryüzündeki en ideal havaya sahip yerlerden biri olarak tanımlanıyor.

Ayvalık'a çok yakın olan (sadece 50 kilometre) önemli merkezlerden biri de Bergama... Asklepion'u, Bazilika'sı, tiyatrosu, stadyumu, sayısız Selçuklu dönemi kalıntısıyla insanı çağırıyor. Bergama'dan kolayca ulaşabilen binlerce yıllık termal merkezi Allonoi ve antik limanıyla bilinen Assos da öyle...

Pek konuşulmuyor ama Balıkesir Türkiye'nin önemli tarih-kültür şehirlerinden sayılır... Karesi Beyliği'ne başkentlik yapmış. Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ciddi katkı sağlamış. Dahası, Kuvayı Milliye ruhunun doğduğu ilk merkezlerden... 18 ilçesinin konumuyla, birbirinden farklı kültür ve turizm örnekleri sunuyor. Ben zaman ayırdım, gezebildiğim kadar gezdim, çok şey öğrendim.

Son olarak Edremit Kocaseyit Havalimanı'nın Ayvalık'a sadece 40 kilometre mesafede olduğunu hatırlatayım. Geçtiğimiz aylarda İstanbul-Edremit ve Ankara-Edremit seferleri 7 güne çıktı. Ayrıca belli merkezlere havalimanından karayoluyla servis uygulaması başlatıldı. Kocaseyit, uluslararası uçuşlara açıldığında Körfez'in dinamizmi çok büyük ivme kazanacak.

■ ■ ■ AYVALIK KESİNLİKLE SİRADAN BİR
■ ■ ■ SAHİL KASABASI DEĞİL

İşte Ayvalık böyle bir yer... Yani sanıldığı gibi sıradan bir sahil kasabası değil. Çok başka özelliklere sahip. Hiçbir yere benzemiyor, daha doğrusu sadece kendisine benziyor. Kimliği var. Bulutlar, deniz, güneş bambaşka burada; rüzgarın ağaçlara söylediği şarkı da...

Ayvalık burası: Doğayla tarihin birlikte ördüğü zarif bir dantel. Kültürüyle, rengiyle, kokusuyla, enerjisiyle ve atmosferiyle insanı kavıyor, adeta içine çekiyor.

Aynı pansiyonda kaldığımız ailenin genç oğlu şöyle bir cümle kurdu bir sabah, kahvaltıda: “Ayvalık’a kimbilir kaçınıcı gelişimiz... Zira, vazgeçilmezliği iptilaya dönüştü!”

Sustum, düşündüm ve ona hak verdim: “Ben ilk kez geldim Ayvalık’a ve biliyorum ki, Ayvalık artık hep benimle olacak...”

Benim gördüğüm Ayvalık’ı herkesin görmesi dileğiyle ve bir gün Ayvalık’ta buluşabilmek umuduyla, şimdilik hoşçakal sevgili dostum...